

Veikka-Petteri Kuusisto

L807SN

OPISKELIJAN ETELÄ-SAVO

Opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnasta kes-
kitettyyn palveluportaaliin

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

Joulukuu 2011

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

		Opinnäytetyön päivämäärä 9.12.2011
Tekijä Veikka-Petteri Kuusisto		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Liiketalouden ko.
Nimeke Opiskelijan Etelä-Savo: Opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnasta keskitettyyn palveluportaaliin		
Tiivistelmä <p>Eteläsavolaisen opiskelijoiden palvelutoiminnan yhtenäistäminen ja koonti opiskelijaportaaliksi toimi alkusysäyksenä tämän opinnäytetyön tekemiselle. Keväällä 2010 Mikkelin ammattikorkeakoulun markkinointipäällikön ja Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta MAMOKin puheenjohtajan välillä käyty keskustelu Opiskelijan Etelä-Savo-portaalin perustamisesta loi aikaan tutkimuksen aihealueen. Oli aika selvittää, miten tällainen uusi palvelutoiminnan konsepti voisi Etelä-Savossa toimia. Varsinaiseksi tutkimusongelmaksi muodostui: mikä on opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnan mahdollisuus ja kuinka palvelutoiminnan kehittäminen tulisi tulevaisuudessa organisoida? Toteutan opinnäytetyöni laadullisena tutkimuksena. Aikaisempia vastaavia tutkimuksia ei ole Opiskelijan Etelä-Savon osalta tehty, mutta ainakin yksi selvitystyö on Opiskelijan Turku-portaalin toiminnasta laadittu.</p> <p>Tärkeimpinä huomioina tutkimuksessa ilmeni se, että opiskelijajärjestöjen toimintaympäristö on erittäin haasteellinen Etelä-Savossa ja palvelutoiminnan yhtenäistämiseksi löytyy erittäin suurta tarvetta. Toimintaympäristön haasteet huomioiden Opiskelijan Etelä-Savon tuleekin kattaa mahdollisimman laaja opiskelijajoukko toiselta asteelta korkea-asteelle. Näin voidaan palvelutoiminnan taso pitää korkeana ja saada eri yhteisöjen avulla toiminnasta pitkälle tuotteistettu konsepti. Toteutin tutkimuksen syvähaastattelun menetelmällä sekä vertailemalla muita Suomessa olevia opiskelijapalveluiden portaalreja.</p> <p>Tutkimustuloksia voi mielestäni hyödyntää yleisesti opiskelijajärjestöjen toimintaan. Tätä kannattaa tarkastella palvelutoiminnan kehittämiseksi ja siihen, kuinka palvelutoiminta tulisi tuottaa. Muuhun järjestö- ja palvelutoimintaan tutkimustuloksia ei voi suoraan hyödyntää toimintaympäristöjen erilaisuudesta johtuen. Konsepti on kuitenkin monistettavissa ja hyödynnettävissä muiden opiskelijajärjestöjen palveluportaalien toiminnassa etenkin perustettaessa uusia portaalreja.</p>		
Asiasanat (avainsanat) Kehittäminen, palvelutoiminta, palveluportaali, järjestötoiminta, opiskelijatoiminta		
Sivumäärä 49 + liite	Kieli Suomi	URN URN:NBN:fi mamk-opinn2011a1912
Huomautus (huomautukset liitteistä) 		
Ohjaavan opettajan nimi Eila Jussila		Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin ammattikorkeakoulu

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 9 December 2011	
Author Veikka-Petteri Kuusisto		Degree programme and option Business Management	
Name of the bachelor's thesis Student services in Southern Savo: from service activity to a portal of service			
Abstract <p>The main topic of my thesis was how existing student organizations in Southern Savo can integrate their service activities and combine them to a service portal. This idea of the portal was started in 2010 when the marketing manager of Mikkeli University of Applied Sciences talked with the chairman of the board of student union of MAMOK about the idea. The main idea was to produce a portal which student organizations and reference groups can use in their operation. The essential research problem consists of what the student organizations' potential of service activities is and how these organizations can develop their services and how they can organize that development work. My thesis is qualitative by nature. It is the first one about this topic in Southern Savo and I know of only one study which was done before about the portal of Turku for students.</p> <p>The key findings of my research are that the operation of environment of student organizations is extremely challenging in Southern Savo and there is an extremely high necessity for integrated services. Student organizations in Southern Savo can beat the challenge by providing a service portal for all students in Southern Savo. Thus the quality of service remains high and together with different associations the service becomes a productized concept. My research included benchmarking other student organizations' portals of service and in-depth interviews with the chairmen of the student organizations.</p> <p>In my opinion the results can benefit the activities performed by student organizations. The results can be utilized to improve the service and production in the student organizations in Southern Savo. The results are not applicable other association activity because their operational environments differ from that of unions'. Even so every association can exploit that concept especially when new service portals are founded.</p>			
Subject headings, (keywords) Service activities, portal of service, student organization, development			
Pages 49 + attachment	Language Finnish	URN URN:NBN:fi mamk-opinn2011a1912	
Remarks, notes on appendices <div style="height: 40px;"></div>			
Tutor Eila Jussila		Bachelor's thesis assigned by Mikkeli University of Applied Sciences	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	JÄRJESTÖTOIMINTA	2
2.1	Järjestötoiminnan lainalaisuudet.....	3
2.2	Yhdistyksen perustaminen ja jäsenet.....	4
2.3	Hallinto ja päätöksenteko	6
2.4	Aatteellinen vai taloudellinen järjestö	8
3	OPISKELIJATOIMINTA.....	10
3.1	Opiskelijatoiminta pähkinänkuoressa.....	11
3.2	Opiskelijatoiminta Etelä-Savossa	12
3.3	Opiskelijajärjestöjen jäsenyys	14
3.4	Opiskelijajärjestöjen palvelutoiminta Etelä-Savossa.....	15
4	VERKKOPORTAALI	16
4.1	Verkkoportaali osana palvelutoimintaa	16
4.2	Informaation käsitteleminen	17
4.3	Opiskelijaportaalit Suomessa.....	18
4.4	Opiskelijaportaalien ylläpito.....	19
4.5	Palveluportaalin benchmarking	22
5	OPISKELIJAPALVELUSTA PALVELUPORTAALIIN ETELÄ-SAVOSSA ..	24
5.1	Tutkimusmenetelmät	24
5.2	Kvalitatiivinen tutkimus	26
5.3	Aineiston hankinta.....	28
5.4	Haastattelut	29
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPITEET	32
6.1	Perustaminen.....	32
6.2	Ylläpitäjämalli	34
6.3	Palvelutoiminnan rakenne	40
6.4	Palvelutoiminnan koordinointi	42
6.5	Palvelutoiminnan tulevaisuus	44
7	PÄÄTÄNTÖ	46
	LÄHTEET	48

LIITE

1 Haastattelulomake

1 JOHDANTO

Mikkelin ammattikorkeakoulu siirtyi syksyllä 2011 kolmen kampuksen malliin: jokaisella opiskelupaikkakunnalla – Mikkelissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä – on elokuusta 2011 lähtien yksi yhteinen kampus kaikkien alojen opiskelijoilla. Opiskelijatoiminta Mikkelin ammattikorkeakoulussa on keskittynyt pääasiassa opiskelijakunnan ja opiskelijayhdistysten harjoittamaan edunvalvonta- ja palvelutoimintaan. Opiskelijakunnan tehtävänä on valvoa jokaisen opiskelijan etuja Mikkelin ammattikorkeakoulussa, kun taas opiskelijayhdistysten tehtävänä on valvoa tietyn opiskelijaryhmän etuja Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Opiskelijatoiminta Mikkelin ammattikorkeakoulussa on iso osa eteläsavolaista opiskelijatoimintaa: toisen ja korkea-asteen opiskelijatoimintaa harjoitetaan maakunnan alueella noin 30 lakisääteisen tai yhdistyslain mukaisen aatteellisen yhdistyksen kautta.

Opiskelijoiden edunvalvojina Mikkelin ammattikorkeakoulussa toimii lakisääteinen opiskelijakunta (Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta MAMOK, myöh. MAMOK) ja eri koulutusalojen opiskelijajärjestöjä kuten Mikkelin Insinööriopiskelijat MIO ry (myöh. MIO ry) ja Mikkelin Tradenomiopiskelijat ry (myöh. MTO ry). Opiskelijakunnan tehtävänä on toimia kaikkien ammattikorkeakoulussa opiskelevien opiskelijoiden edunvalvojana ja toteuttaa palvelutoimintaa jäsenille. Koulutusalojen opiskelijajärjestöjen tehtävänä puolestaan on toimia oman koulutusalan opiskelijoiden edunvalvojana ja toteuttaa omalle jäsenistölleen palvelutoimintaa. Opiskelijajärjestöjen välillä on tehty yhteistyötä niin edunvalvonnan kuin palvelutoiminnankin parissa muun muassa yhteisten kannanottojen, tapahtumien ja jäsenrekrytoinnin muodossa.

Opiskelijajärjestöjen palvelutoiminta on keskittynyt viimeisten vuosien aikana pääasiassa jäsenkorttia vastaan saataviin alennuksiin ja etuihin sekä opiskelijoille järjestettyihin tapahtumiin. Muutostarve on kuitenkin olemassa ja tätä on pohdittu muun muassa Mikkelin ammattikorkeakoulun markkinointipäällikkö Tiivi Pukkilan kanssa keväällä 2010. Tältä pohjalta opiskelijakunta MAMOK ja Mikkelin ammattikorkeakoulu käynnistivät ajatusta Opiskelijan Etelä-Savo-portaalin lanseerauksesta, jonka ensisijaisena tarkoituksena olisi toimia opiskelijaetujen, opiskelijatoiminnan ja opintojen markkinointikanavana. Tämä työ jäi kuitenkin vuoden 2010 aikana pahasti kesken.

Itselläni heräsi tammikuussa 2011 ajatus, että selvittäisin laajemmin Opiskelijan Etelä-Savon toimintamallia, toiminnan käynnistämistä ja palvelutoiminnan suuntaviivoja. Varsinaisena tutkimusongelmana on seuraava: mikä on opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnan mahdollisuus ja kuinka palvelutoiminnan kehittäminen tulisi tulevaisuudessa organisoida? Teen tutkimukseni Opiskelijan Etelä-Savon toimintasuunnitelman ehdotuksena sisältäen palvelutoiminnan suunnitelman, ylläpitomallin ja tulevan toiminnan ehdotukset. Toteutan tutkimuksen kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena saadakseni riittävän luotettavan lopputuloksen.

Opinnäytetyöni tavoitteena on löytää opiskelijatoimintaan uusi palvelutoiminnan malli, jossa konsepti rakentuu verkkoportaalin ympärille. Tavoite sisältää toimenpideehdotuksen, kuinka palvelutoiminnan ylläpito olisi järkevintä toteuttaa ja miten palvelutoiminnan rakenne uudella toimintamallilla toteutettaisiin. Tavoite sisältää valmiin konseptin palvelutoiminnasta ja palveluportaalista, mutta ei perustettua portaalia. Mallin on tarkoitus tukea mahdollista tulevaa prosessia, joka syntyy päätöksestä perustaa Opiskelijan Etelä-Savo –konsepti ja konseptia tukeva palvelutoiminnan portaali.

Tavoitteen onnistumisessa merkittävänä haasteena koen opiskelijajärjestöjen nykyisen toiminnan ja organisaatioiden väliset erot. Toimintamallin tulee olla riittävän laaja sisältäen ylläpitäjän mallin, palvelutoiminnan tason ja yleisen toiminnan tason, jolloin järjestöjen eroavaisuudet organisaatioiden ja palvelutoiminnan tasossa tulee ottaa huomioon. Tällöin toimenpideehdotuksesta voi luoda onnistuneen yhteisen päämäärän toteuttavan tavoitteen ja vision. Uskon, että opinnäytetyöni päätelmistä on mahdollisimman paljon hyötyä palvelutoiminnan kehittämiseksi ja siinä, kuinka opiskelijoiden palvelutoiminta voidaan yhdistää yhteiseksi Opiskelijan Etelä-Savo –konseptiksi portaaleineen.

2 JÄRJESTÖTOIMINTA

Järjestötoiminnan lasketaan alkaneen Suomessa jo Ruotsin vallan aikana 1700-luvulla. Alkuaikoina toiminta keskittyi pääasiassa erilaisten klubien ja seurojen perustamiseen. Siirryttäessä 1800-luvulle alkoi yhdistystoiminnan ja yhteenliittymien oikeustila saada vakaampaa pohjaa, joskin Venäjän vallan alkuvuosina toimintaa harjoitettiin pääasiassa salaseurojen kautta. Varsinainen läpimurto järjestötoiminnassa koettiin vasta 1880-

luvulla, jolloin yhdistyksille annettiin ensimmäistä kertaa perustamislupa ja niiden säännöt vahvistettiin. (Halila & Tarasti 2006, 3-12.) Tultaessa nykypäivään on yhdistyslaki ja yhdistymisvapaus jo osa jokapäiväistä toimintaamme, missä jokaisella ihmisellä on vapaus kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja perustaa tai olla perustamatta yhdistyksiä. Tänä päivänä järjestötoiminta voidaan jakaa sen mukaan, mikä eri yhdistyksen tai yhteenliittymän tavoite ja toimintaperiaate on: yhdistyksiä voi perustaa aatteellisen tai taloudellisen toiminnan ja erillisen lain tai asetuksen perusteella. (Halila & Tarasti 2006, 22–23.)

2.1 Järjestötoiminnan lainalaisuudet

Järjestötoiminta on helppo luokitella järjestön tarkoituksen ja toimintamuodon mukaan. Järjestötoiminta on perinteisesti ajateltu vain yhdistystoiminnaksi, mutta jaottelu vain yhdistystoiminnan mukaan antaa liian suppean kuvan järjestökentästä Suomessa. Kun tarkastellaan rekisteröityjä yhdistyksiä järjestöinä, voidaan luokitus tehdä seuraavasti: puoluepoliittiset järjestöt, ammatti- ja elinkeinoyhdistykset, sosiaaliala, kulttuuriala ja liikunta-, nuoriso- ja harrastustoiminta (Halila & Tarasti 2006, 22–30). Lisäksi järjestötoiminnasta voidaan luokitella muut kuin yhdistyksiksi luokiteltavat järjestöt kuten ylioppilas-, opiskelija-, oppilas- ja osakunnat, uskonnolliset yhdyskunnat ja kauppakamarit. Nämä ovat lailla erikseen säädettyjä yhteisöjä. Näiden lisäksi yhdistys voi olla myös rekisteröimätön. Tällaisena voidaan pitää kolmen oikeustoimihenkilön yhteisesti sovittua yhteenliittymää, jonka perustana on yhteisen päämäärän ajaminen.

Yhdistyslain 503/1989 soveltaminen koskettaa ensisijaisesti rekisteröityjä yhdistyksiä. Tätä yhdistyslakia voidaan soveltaa vain, jos rekisteröity yhdistys on perustettu aatteellisen toiminnan edistämistä varten ja sen toiminta ja tarkoitus ovat lain ja hyvien tapojen mukaisia. Jos yhdistys tai järjestö on perustettu muun kuin aatteellisen toiminnan edistämiseksi, tulisi yhdistyslakia tarkastella soveltuvin osin. Tällaisia tapauksia voivat olla lakiin perustuvat järjestöt kuten ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnat, joiden toimintaa säätelee ensisijaisesti ammattikorkeakoululaki ja muilta osin yhdistys- tai muu soveltuva lain osa. Taloudellisten yhdistysten toimintaa ei ole erikseen yleislailla säädetty vaan toimintaa ohjataan yritystoimintaa säätelevillä lailla sekä taloudellisen järjestön pohjaksi luodulla lailla. (Halila & Tarasti 2008, 67–77.)

Yksi keskeisimmistä sisällöistä yhdistyslaissa ja järjestötoiminnassa on yhdistymisvapaus. Yhdistymisvapauden laajuus on vuosien saatossa perustunut valtiovallan katsantoon yhdistysten perustamisen vaarantavan valtion etuja. Yhdistymisvapaus onkin kirjattu lakiin positiivisen ja negatiivisen yhdistymisvapauden sekä yhdistysautonomian kautta. Positiivisella yhdistymisvapaudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella Suomen kansalaisella on oikeus perustaa ja kuulua yhdistykseen. Negatiivisella yhdistymisvapaudella puolestaan tarkoitetaan käänteistä kirjausta laissa eli jokaisella kansalaisella on myös oikeus olla kuulumatta yhdistykseen. Yhdistysautonomian on ajateltu kosket-tavan yhdistymisvapautta. Tämän katsotaan antavan yhdistyksen toiminnalle suojan julkista valtaa ja muita ulkopuolisia tahoja vastaan. Autonomia yhdistyksessä perustuu yhdistyslain lisäksi yhdistyksen varsinaisiin sääntöihin, joihin tulee kirjata yhdistyk-sen päätöksenteon etenemisestä. (Halila & Tarasti 2008, 40–49.)

Tarkasteltaessa yhdistyksen mahdollisuuksia harjoittaa taloudellista toimintaa tulee tarkastella erikseen aatteellisten yhdistysten, taloudellisten yhdistysten ja laissa määri-tettyjen järjestöjen taloudellisen toiminnan mahdollisuuksia erikseen. Aatteellisella yhdistyksellä taloudellinen toiminta on lain mukaan melko suppeaa ja sen tulee erit-täin tiukasti olla sidoksissa yhdistyksen varsinaiseen toimintaan ja aatteeseen. Talou-dellisilla yhdistyksillä yhteenliittymän taloudellisen pääoman kartuttaminen on varsi-naista toimintaa, jolloin niitä ei voida tarkastella yhdistyslain mukaisesti taloudellisen toiminnan osalta. (Halila & Tarasti 2008, 74–75.) Muussa kuin yhdistyslaissa säädet-tyjen järjestöjen toiminta perustuu usein osittain taloudellisen pääoman keräämiseen. Tämä on sidoksissa järjestön varsinaiseen toimintaan ja järjestön harjoittamaan edun-valvontatyöhön, jonka toteuttamiseksi yhdistyksen on harjoitettava varainhankintaa muun muassa jäsenmaksun kanto-oikeudella. Tällöin taloudellisen pääoman hankinta on perusteltua aatteellisessa yhdistyksessä.

2.2 Yhdistyksen perustaminen ja jäsenet

Järjestötoiminnan kannalta yksi tärkeimmistä lain kohdista yhdistyslaissa on pykälät, jotka käsittelevät yhdistyksen perustamista ja jäsenyyttä yhdistyksessä. Yhdistyslain tarkoituksena onkin selventää säännöksiä yhdistyksen perustamiseen liittyvistä toi-menpiteistä sekä yhdistyksen jäsenyyden määräytymisestä, jäsenyyden edellytyksistä ja oikeuksista. Yhdistyslain määritelmä yhdistyksen perustamisesta ja jäsenasioista

koskettaa kuitenkin pääasiassa rekisteröidyksi yhdistykseksi aikovien yhdistysten toimintaa.

Uuden yhdistyksen perustaminen on erittäin helppo toimenpide. Yhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään kolme Suomen kansalaista, joiden yhteisen aatteen pohjalle yhteisestä sopimuksesta yhdistys perustetaan. Myös yhteisöt voivat toimia yhdistyksen perustajina, jolloin perustettavasta yhdistyksestä voidaan käyttää esimerkiksi nimitystä liitto tai keskusjärjestö. Perustamisesta ei tarvita varsinaisesti perustamiskousta, mutta tämä on yleisesti käytetty tapa yhteisen sopimuksen muodostamisesta. Yhdistyksen perustamisen yhteydessä tulee laatia yhdistyksen viralliset säännöt, jotka voivat olla kirjalliset tai suullisesti sovitut säännöt. Mikäli yhdistys halutaan rekisteröidä, tulee säännöt laatia kirjallisena. Muita rekisteröinnissä vaadittavia dokumentteja yhdistyksen perustamisesta ovat perustajajäsenistä koottu luettelo sekä yhdistyksen toiminnasta ja tarkoituksesta laadittu selvitys. (Halila & Tarasti 2008, 107–110.)

Yhdistyksen jäsenyydestä tulee olla kirjaus voimassaolevissa säännöissä. Yhdistyksen jäsenyydessä on hyvä huomioida yhdistyksen aatteen merkitys ja se, halutaanko aatteen takia rajata yhdistyksen toiminnan ulkopuolelle henkilöitä. Aatteellisessa yhdistyksessä on pääasiassa jokaisella henkilöllä oikeus kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen, mutta jäsenyys voidaan rajata yhdistyksen toiminnan tai tarkoituksen mukaisesti. Säännöissä on myös määritettävä se, miten ja millä perusteilla henkilö voidaan hyväksyä jäseneksi (Halila & Tarasti 2008, 149–154).

Jäsenyyden edellytyksiin voidaan soveltaa yhdistyslain kohtaa yhdistymisvapaudesta. Jokaisella henkilöllä on oikeus kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen. Tätä lain osaa tulee kuitenkin soveltaa yhdessä yhdistyksen virallisten sääntöjen kanssa, jotta pykälä tulee täytettyä jäsenyyden edellytyksistä oikein. Säännöissä voidaan rajata aatteen tai muun rajauksen kautta jäsenyyden edellytyksistä. Tämä ei kuitenkaan saa olla ristiriidassa yhdistyslain tai muun järjestön toimintaan sovellettavan lain kanssa ja esimerkiksi henkilökohtaisten ominaisuuksien vuoksi ei saa ketään syrjiä jäseneksi hyväksymisessä. Yhdistyksen jäsenyyden edellytykset voidaan kuitenkin rajata yhdistyksen aatteen ja tarkoituksen mukaisesti ilman, että ketään henkilöä syrjittäisiin (Halila & Tarasti 2008, 149–150.)

Jäsenyyden ehtojen lisäksi yhdistyksen säännöt ja yhdistyslaki määrittelevät jäsenien oikeuksista ja velvollisuuksista. Yhdistyslain määritelmänä jäsenillä on oikeus osallis-

tua yhdistyksen päätöksentekoon ja toimintaan (Halila & Tarasti 2008, 168). Päätöksenteko tarkoittaa yhdistyksen kokouksiin ja päätöksenteon tasoihin osallistumista. Toiminta puolestaan tarkoittaa yhdistyksen varsinaista toimintaa, jäsenille suunnattua toimintaa sekä oikeutta asettua ehdolle yhdistyksen toimielimiin. Päätöksenteon prosesseja ja yhdistyksen hallinnon eri muotoja olen käsitellyt kappaleessa 2.3.

2.3 Hallinto ja päätöksenteko

Yhdistyksen hallinto ja päätöksenteko muodostuu pääasiassa yhdistyksen toiminta-ajatuksen, päämäärän ja organisaation laajuuden mukaisesti. Järjestötoiminnassa hallinnosta tulee kirjata yhdistyksen varsinaisissa säännöissä erittäin tarkasti muun muassa päätöksentekoprosessin ja organisaatiokaavion malli kirjallisena. Käytännössä yhdistyksen hallinnon järjestämisen minimitaso on yhdistyslakiin kirjattu: yhdistyksellä tulee olla sääntömääräinen varsinainen kokous ja yhdistyksellä tulee olla vähintään kolme (3) henkilöä käsittävä hallitus, joista yhden henkilön tulee toimia hallituksen puheenjohtajana. Hallituksen jäsenten toimikelpoisuus mitataan siten, että jokaisen hallituksen jäsenen tulee olla 15 vuotta täyttäneitä eikä hän saa olla konkurssissa oleva henkilö. Hallituksen puheenjohtajan tulee kuitenkin olla oikeustoimikelpoinen, mikä rajaa alaikäisen toimikelpoisuutta puheenjohtajan tehtävään. (Ks. Halila & Tarasti 2008, 465–472; Paasolainen 2010, 51–52.)

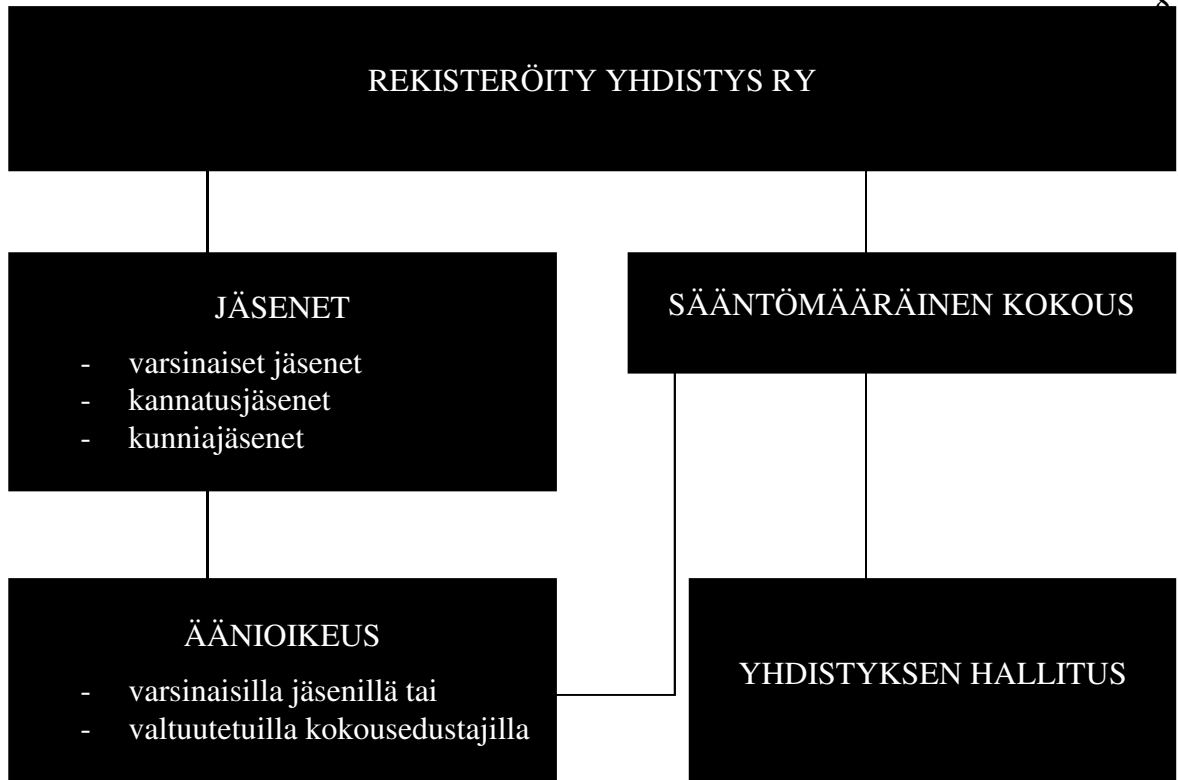
Jokainen yhdistys on kuitenkin käytännössä määritellyt hallintonsa säännöissä laajemmaksi kuin kolmihenkiseksi hallitukseksi sekä yhdistyksen varsinaiseksi kokoukseksi. Hallinnon tasoja voidaan määritellä yhdistyksen laajuuden, toiminnan ja tarkoituksen mukaisesti: usealla toimivalla järjestöllä, jossa jäsenien määrä ilmoitetaan vähintään sadoissa, toiminnan tarkoituksena on jäsenien yhteinen edunvalvonta tai yhdistyksen tarkoituksena on tuottaa voittoa, on hallinnon tasoja asetettu vähintään kolme. Näitä voivat hallituksen ja sääntömääräisen kokouksen lisäksi olla valtuusto tai edustajisto, valtuutettujen kokous tai muu valtuutettujen toimielin. Hallintoa voidaan myös asettaa hallituksen alaiseksi, jolloin puhutaan työryhmien, toimikuntien tai jaostojen perustamisesta. (Halila & Tarasti 2008, 465–472, 477–480.)

Yleisesti hallinto on järjestetty siten, että yhdistyksellä on toimeenpanovaltaa käyttävä hallitus ja ylintä päätäntävaltaa käyttää jäsenille tarkoitetut sääntömääräiset kokoukset: hyvin usein kokouksia on vuodessa kaksi - kevät- ja syyskokous. Jokaisessa yh-

distyksessä ja sen säännöissä on kuitenkin määriteltävä se, millä toimielimellä on päätösvaltaa ja millä toimeenpanovaltaa sekä missä määrin tätä valtaa voidaan käyttää. Hallinnosta voidaan kirjoittaa myös ohjesääntöjä, joiden tehtävänä on ohjata tietyn toimielimen toimintaa, valtaa ja vastuita. Nämä ohjesäännöt toimivat varsinaisten sääntöjen alla eivätkä voi missään vaiheessa ylittää yhdistyksen varsinaisia sääntöjä ja yhdistyslakia.

Yhdistyksen hallinnon kanssa limittäin kulkee päätöksenteko ja sen erityispiirteet. Jokaisella yhdistyksellä on päätöksenteon prosessi kuvattu lyhyesti säännöissä ja tätä sovelletaan kulloinkin tapauskohtaisesti yhdistyslakiin. Lähtökohtaisesti päätöksenteko kuvataan siten, että yhdistyksen jokaisella jäsenellä on oikeus tehdä aloitteita, asettaa ehdolle toimielimiin ja oikeus osallistua puhe- ja läsnäolo-oikeudella yhdistyksen päätöksentekoon. Tätä oikeutta puhe- ja läsnäolo-oikeuteen voidaan rajoittaa kokouksissa siltä osin kuin se on yhdistyslain, yhdistyksen sääntöjen ja ohjesääntöjen mukaista. Pääasiassa tätä oikeutta rajoitetaan päätöksenteossa, jossa yhdistyksen jäsen tai muu vastuunalainen yhdistyksen toimija on jäävi osallistumaan tietyn asian päättämiseen. Tällaisia tilanteita voi tulla eteen muun muassa yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa, kun päätetään vastuuvapauden myöntämisestä tai myöntämättä jättämisestä hallitukselle. Hallituksen jäsenet ovat yhdistyksen jäseniä ilman sääntöjen myöntämää poikkeusta ja siten äänioikeutettuja yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa.

Päätöksenteon prosesseja tarkasteltaessa on huomioitava myös yhdistyksen organisatorakenne ja päätösvallan jakautuminen eri toimielinten kesken. Kuvaan tätä prosessia kuvassa 1 (kuva 1). Tämä kuvaa rekisteröidyn yhdistyksen rakentumista ja päätöksenteon kytkeytymistä eri toiminnan tasojen kanssa yhteen. Mallissa ylimmällä tasolla toimii yhdistys, jonka jäseniä voivat olla varsinaiset, kannatus- ja kunniajäsenet. Jäsenlajien määräytyminen tulee kirjata yhdistyksen varsinaisiin sääntöihin

KUVA 1. Yhdistyksen riisuttu organisaatiomalli.

Jäsenistöllä on perinteisesti päätöksenteossa äänioikeus varsinaisilla jäsenillä. Yhdistyksen organisaatio voi toimia myös siten, että varsinaiset jäsenet valitsevat vaalikauttain valtuutetut kokousedustajat, jotka käyttävät sääntömääräisissä kokouksissa vaalikauden ajan äänioikeutta jäsenistön puolesta. Kannatus- ja kunniajäsenillä ei normaalitilanteissa ole äänioikeutta yhdistyksen kokouksessa sääntöjen mukaan.

Yhdistyksen kokous puolestaan on se toimielin, jossa tehdään yhdistyksen toimintaa koskevat linjapäätökset. Näistä yhtenä tärkeimmistä toimii hallituksen valinta, joka pääsääntöisesti on alistettu yhdistyksen sääntömääräiselle kokoukselle. Hallitukseen tulee valita yhdistyslain mukaisesti vähintään kolme henkilöä, ellei yhdistyksen varsinaisissa säännöissä asiasta ole säädetty toisin.

2.4 Aatteellinen vai taloudellinen järjestö

Tarkasteltaessa aatteellisen ja taloudellisen järjestön toimintaa ja eroja voidaan tarkastella sitä yhdistyslain kautta. Yhdistyslaki käsittelee yleislakina näistä vain aatteellisia yhdistyksiä ja sitä, millaista taloudellista toimintaa aatteelliset yhdistykset voivat harjoittaa. Aatteellisten järjestöjen lisäksi voidaan perustaa myös muita yhteisöjä, jotka järjestötoiminnassa ovat pääasiassa taloudellisia yhdistyksiä. Niiden toiminnan sääntöelä on rajattu yhdistyslain ulkopuolelle ja niiden tarkoituksena on pääasiassa olla

voiton tai muun taloudellisen edun hankkiminen siihen osallisille. (Halila & Tarasti 2006, 22–23.)

Aatteelliseksi yhdistykseksi luetaan yhdistys, joka on perustettu tietyn aatteen mukaisesta tarkoituksesta varten. Tästä hyvänä esimerkkinä käyvät opiskelijayhdistykset. Taloudelliseksi yhdistykseksi luetaan puolestaan yhdistys tai yhteenliittymä, joka on perustettu tuottamaan voittoa tai muuta taloudellista pääomaa yhteenliittymälle, kuten opiskelija-asuntoyhteisöt tai muut yksityis- tai julkisoikeudelliset yhteisöt. Lain tai asetuksen mukaan perustettu yhdistys tai yhteenliittymä puolestaan perustuu tiettyyn lakiin tai asetukseen. Tästä hyvinä esimerkkeinä toimivat yliopistojen ylioppilaskunnat ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnat. Lakiin tai asetukseen perustuva järjestö voidaan luokitella myös aatteelliseksi tai taloudelliseksi järjestöksi toimintansa mukaisesti.

Yhdistyslaissa on kuitenkin aatteellisuuden käsitesisältö määritetty laaja-alaisesti. Aatteellisuuden perustana on kuitenkin kansalaisyhteiskunnan toiminta, jossa kansalaisella on oikeus ja velvollisuus toimia myös yhteisten tarkoituksien hyväksi. Aateajattelun taustalla on vanhoillinen perinne vuosisadan takaa, jolloin aatteiden leviäminen alkoi koskettaa laajoja ihmisryhmiä. (Halila & Tarasti 2006, 68.) Aatteellisten yhdistysten tyyppejä ei kuitenkaan ole haluttu luetteloida yhdistyslaissa, jotta luettelo ei rajaisi mitään laillista aatteellista yhdistystä säännösten ulkopuolelle. Ammatillisesta yhdistymisvapaudesta on kuitenkin erikseen kirjattu yhdistyslakiin.

Pohdittaessa sitä, onko järkevämpää perustaa aatteellinen vai taloudellinen järjestö tulee pohtia yhdistyksen toimintaa ja tarkoitusta. Aatteellisen yhdistyksenkin toiminta tai tarkoitus voi sisältää otteita taloudellisen järjestön lainalaisuuksista. Tämä voi olla myös päinvastoin, eli taloudellisen pääoman saavuttaminen voi sisältää tietyn aatteen tai osia aatteellisen yhdistyksen toimintaperiaatteista. Siksi toimintaa ja tarkoitusta tulee peilata laajemmin pohdittaessa yhdistyksen aatteellisuutta tai taloudellisen pääoman saavuttamista.

Käytännössä uutta järjestöä, jonka pohjana toimii tietyn aatteen vaaliminen tai edistäminen, on järkevämpää toteuttaa perustaminen aatteellisen yhdistyksen pohjalta. Toiminnan vakiintuessa ja suuntaviivojen tarkentuessa kannattaa aatteellisen yhdistyksen toiminta-ajatus kirkastaa siten, että järjestön pohja mukautetaan toiminnan tason mu-

kaiseksi. Tämä voidaan toteuttaa aatteellisen yhdistyksen muuntumisena taloudelliseksi yhdistykseksi tai perustamalla erillinen taloudellisen pääoman tavoittelua varten perustettu taloudellinen yhdistys. Omistus voidaan linkittää aatteellisen yhdistyksen alle, jolloin rekisteröity yhdistys toimii osa- tai pääomistajana taloudellisen yhdistyksen taustalla. Taloudellisen pääoman tavoitteluun voidaan tällöin myös perustaa erillinen yhteisö, joista hyvänä esimerkkinä toimivat ammattiliittojen tai paikallisyhdistysten muodostamien liittoutumien liiketoimintayhteisöt. Lähimpänä esimerkkinä eteläsavolaisille opiskelijajärjestöille toimii MIO ry:n, MTO ry:n ja MARA ry:n yhteinen Kasarmin Kampuksen kahvila-ravintolat Yhtymä, joka harjoittaa yhdistysten kahvioliiketoimintaa Kasarmin Kampuksella (Mustonen Mikko 2007, 52–54).

3 OPISKELIJATOIMINTA

Etelä-Savon maakunta muodostuu 3 kaupunkiseudusta ja yhteensä 17 kunnasta. Maakunnan keskuksina toimivat Mikkelin, Savonlinnan ja Pieksämäen kaupungit. Maakunnan alueella asuu noin 155 000 asukasta. Näistä noin 5500 on korkeakouluopiskelijoita ja 10 000 toisen asteen opiskelijoita. Opiskelijoiden etuja on ajamassa monia opiskelijajärjestöjä aina lukiodien oppilaskunnista korkeakoulujen aine- ja koulutusalahjärjestöihin.

Opiskelijajärjestöjen juuret Etelä-Savossa ovat vuosikymmenten takaa. 1930-luvulta lähtien on opiskelijatoimintaa harjoitettu jossakin muodossa järjestötoiminnan kautta: kauppaoppilaitokseen perustettiin 18.10.1930 Mikkelin kauppakoulun oppilaskerho (Wirilander 2000, 27–28). Kauppakoulun oppilaskerhon toiminta jatkuu tänäkin päivänä Mikkelin Tradenomiopiskelijat ry:n kautta. Etelä-Savoon ei kuitenkaan kunnolla ole juurtunut niin sanottua yliopistomaista opiskelijakulttuuria pitkälti siitä syystä, että alueella ei koskaan ole ollut laajaa yliopistokoulutusta. Tästä huolimatta muun muassa tekniikan, liiketalouden ja kulttuurialan opiskelijatoiminta on ollut vuosikymmenten ajan vahvaa ja oman laistaan: vahva nuorison ja nuorten opiskelijoiden identiteetin kasvattaja opiskelijapolitiikan ja opiskelijakulttuurin kautta.

KUVA 2. Etelä-Savon maakunta. (Etelä-Savon maakuntaliitto 2011a, 22.11.2011.)

3.1 Opiskelijatoiminta pähkinänkuoressa

Perinteisesti opiskelijatoiminta mielletään opiskelijoille suunnatun toiminnan - tapahtumat, palvelutoiminta ja edunvalvonta – harjoittamiseksi. Aikaisemmin opiskelija miellettiin vain yliopistossa opiskelemaan henkilöön, mutta nykyisin termiä on alettu käyttää korkeakouluopiskelijan lisäksi myös kansanopisto- ja aikuisopiskelijana toimivasta henkilöstä. Myös toisella asteella lukioissa ja ammattioppilaitoksissa opiskelevia kutsutaan tänä päivänä usein opiskelijoiksi.

Varsinaista opiskelijatoimintaa puolestaan harjoittavat opiskelijoiden itsensä perustamat opiskelijajärjestöt: lakisääteiset ylioppilas-, opiskelija- ja oppilaskunnat, opiskelijayhdistykset ja valtakunnalliset opiskelijaliitot. Opiskelijajärjestöt voidaan luokitella muun muassa koulutusasteen, toiminnan sisällön tai toimintaympäristön mukaisesti. Työssäni luokittelen ne seuraavasti: laissa määritelty korkeasteen opiskelijajärjestöt, ammatilliseen edunvalvontaan pohjautuvat korkeasteen opiskelijajärjestöt, toisen asteen oppilaskunnat ja opiskelijayhdistykset sekä muut opiskelijajärjestöt.

Opiskelijatoiminnan alku Suomessa voidaan sanoa alkaneen lakisääteisistä ylioppilaskunnista. Näitä on kuitenkin edeltänyt eri toimintamuotoiset yhdistykset, joiden tar-

koituksena on ollut harjoittaa edunvalvontaa, edistää hyvinvointia ja järjestää vapaa-ajan toimintaa opiskelijaryhmille. Näiden perustana on aate hyvinvoivasta, aktiivisesta ja osallistuvasta kansalaisesta, jonka voidaan katsoa käsittävän rekisteröitävältä yhdistykseltä vaadittavasta yhdistyksen toiminnan tarkoituksesta. Etelä-Savossa tämän kaltaisen opiskelijatoiminnan voidaan katsoa alkaneeksi 1900-luvun ensimmäisiltä vuosikymmeniltä, jolloin muun muassa Mikkelin kauppaoppilaitoksessa perustettiin 1930-luvun alussa kauppaoppilaiden kiltta alan opiskelijatoiminnan pohjaksi (Wirilander 2000, 27–28). Tätä noin 80-vuotiaasta perinnettä vaalitaan edelleen Mikkelin Tradeniopiskelijat ry:n toimesta, joka välillisesti jatkaa kauppaoppilaiden killan toimintaa nykyaikaisessa korkea-asteen koulutuksessa.

Opiskelijatoiminnan ja erityisesti palvelutoiminnan kehittämistä tarkasteltaessa mielestäni erittäin hyvä lähestymiskulma löytyy suunnittelutieteistä. Ingmar Pörn on tarkastellut asiaa erittäin hyvin teoksessa *tieto, totuus ja todellisuus* (toim. Kiesepä ym. 1996, 120–121), jossa hän tarkastelee asiaa teknisenä normina: ”Jos haluat A:n ja jos uskot, että olet tilanteessa B, niin sinun tulee tehdä X. Sen sanotaan olevan tosi jos ja vain jos X:n tekeminen on A:n välttämätön (riittävä tai probabilistinen) syy tilanteessa B.” Nykytilanne kuvaa sitä, kuinka eri opiskelijajärjestöjen palvelutoiminta on Etelä-Savossa hyvin erillään, jota kuvaa tilanne B. Jotta opiskelijajärjestöjen palvelutoiminta voisi olla tilanteessa A, joka olisi yhteisesti tuotetun palvelutoiminnan malli. Tällöin tulisi palvelutoiminnalle luoda yhteinen suuntaviiva ja toimintamalli. Tällöin saadaan mahdollisuus saada synergiaetuja ja parhaimmassa tapauksessa toiminnan kehittymistä hyvään suuntaan ja uudelle tasolle. Tarkastelen eteläsavolaisten opiskelijajärjestöjen palvelutoimintaa kappaleissa 3.2 ja 3.3.

3.2 Opiskelijatoiminta Etelä-Savossa

Etelä-Savossa toimii viiden korkeakoulutusta tarjoavan oppilaitoksen yksikköjä. Näistä Mikkelin ammattikorkeakoulu maakunnan ainoana omana korkeakouluna on suurin: opiskelijoita syksyllä 2010 oli yhteensä 4350. Lisäksi maakunnassa on seuraavaa korkea-asteen koulutusta:

- Mikkelin yliopistokeskuksessa Aalto yliopiston kauppakorkeakoulun BsBca-koulutusohjelmassa kauppatieteen kandidaatteja
- Diakonia-ammattikorkeakoulussa Pieksämäellä tutkintoja sosiaalialan ja hoitotyön koulutusohjelmissa

- Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan opettajankoulutuslaitoksessa muun muassa luokanopettajia
- Mikkelin kesäyliopistossa voi opiskella avoimen yliopiston kursseilla.

Opiskelijoita näissä yksiköissä on noin 1000. Lisäksi maakunnassa on vahvaa tutkimus- ja kehitystoimintaa korkeakouluyksikköjen toimesta (Etelä-Savon maakuntaliitto 2011b, 8.11.2011.)

Maakunnan korkeakoulutuksen opiskelijatoiminta keskittyy Mikkelin ammattikorkeakoulun ympärille. Mikkelin ammattikorkeakoulussa toimii lakisääteinen opiskelijakunta, Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta MAMOK, jonka lisäksi koulutusalajärjestöjä on 7:

- Mikkelin Insinööriopiskelijat MIO ry
- Mikkelin Tradenomiopiskelijat ry
- Mikkelin ammattikorkeakoulun ravitsemis- ja talousalan opiskelijat - MARA ry
- Savonlinnan Ammattikorkeakouluopiskelijat ry
- Nikkarilan metsäopiskelijat ry
- Mikkelin ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ry
- Mikkelin ammattikorkeakoulun Kulttuurituotannon sekä Kansalaistoiminnan ja Nuorisotyön koulutusalojen opiskelijoiden yhdistys ry.

Muuta korkea-asteen opiskelijatoimintaa maakunnassa harjoittaa muun muassa Aalto yliopiston kauppakorkeakoulun Mikkelin yksikön opiskelijayhdistys Probba ry, Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta O'Diakon Pieksämäen paikallisyhdistys Sisiksen opiskelijayhdistys ry ja Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan yksikön opiskelijayhdistys Kotex ry. Kyseiset järjestöt ovat ylioppilas- tai opiskelijakunnan alaisia toimijoita, jotka edustavat oman yksikkönsä opiskelijatoimintaa.

Toisen asteen koulutusta maakunnassa tarjotaan ammatillisten oppilaitosten ja lukioiden kautta. Yhteensä toisen asteen oppilaitoksia alueella on 24. Lisäksi erilaisia kansalais- ja muita opistoja on Etelä-Savossa 8. Myös toisen asteen oppilaitoksissa on erinäisiä oppilaskuntia ja opiskelijayhdistyksiä. Näistä lukioiden oppilaskunnat ovat lukiolain 31 §:ssä määriteltyjä (Ajantasainen lainsäädäntö: Lukiolaki 2009, 21.10.2011). Opiskelijayhdistykset, opistojen oppilaskunnat ja muut oppilaitosten opiskelijatoimintaa pyörittävät organisaatiot ovat joko yhdistyslain mukaisia rekisteröityjä yhdistyksiä

tai muulla tavoin perustettuja organisaatioita, josta esimerkkinä Otavan opiston oppilaskunta.

3.3 Opiskelijajärjestöjen jäsenyys

Jokaisen opiskelijajärjestön jäsenyys perustuu lakiin, sääntöihin tai asetuksiin. Jäsenyyden peruste on määritetty ensisijaisesti järjestön voimassa olevien sääntöjen mukaisesti. Sääntöjen lisäksi järjestön toimivalla hallituksella on yhdistyslain tai muun järjestöä koskevan lain mukaisesti oikeus ottaa jäseneksi muita henkilöitä tai yhteisöjä. Jäsenyyden avulla henkilöt ja yhteisöt ovat oikeutettuja järjestön tuottamiin palveluihin ja toimintoihin.

Tarkasteltaessa eteläsavolaisten opiskelijajärjestöjen jäsenyyttä ja mihin toimintaan jäsenet ovat oikeutettuja, on hyvä ottaa järjestörakenteet huomioonottavia esimerkkejä tueksi. Esimerkkeiksi on hyvä valikoida opiskelijakunta, aatteellinen opiskelijayhdistys, oppilaskunta ja jokin muu järjestö. Esimerkki opiskelijakunnasta on MAMOK, jossa jäsenyys on maksuperusteinen ja sitä vastaan saa virallisen opiskelijakortin, joka oikeuttaa opiskelija-alennuksiin ja -etuihin. MAMOKin jäsenet ovat myös oikeutettuja muuhun opiskelijakunnan edunvalvonta- ja palvelutoimintaan, jotka jakautuvat paikalliseen ja valtakunnalliseen edunvalvontaan opintososiaalisissa asioissa sekä palvelutoiminnassa muun muassa jäsenille suunnatut tapahtumat.

Mikkelin ammattikorkeakoulussa toimivien opiskelijajärjestöjen jäsenyys perustuu valinnan vapauteen ja osin koulutusalaan. Jokaisella opiskelijalla on sääntöjen puitteissa oikeus kuulua oman koulutusalaansa yhdistykseen sekä opiskelijakuntaan tai olla kuulumatta kumpaankaan. MAMOKin lisäksi muun muassa MIO ry:llä ja Savonlinnan ammattikorkeakouluopiskelijat ry:llä (myöh. Sohva ry) on opiskelijayhdistyksistä jäsenyydestä perittävä maksu liittymisen ehtona. Jäsenmaksu on yksi tapa, jolla järjestöt rahoittavat varsinaista toimintaansa.

Opiskelijatoiminnan piirissä ovat ammattikorkeakoululain mukaisesti kaikki Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijat, vaikka eivät liittyisikään opiskelijakuntaan tai muuhun opiskelijajärjestöön. Jäsenyyden kautta edunvalvonnan ja palvelutoiminnan piirissä jonkun opiskelijajärjestön - opiskelijakunnan tai koulutusalayhdistyksen - kautta on noin 2400 opiskelijaa. Lisäksi MAMOKin alaisuudessa toimii International Club, jon-

ka pääpaino on Mikkelin ammattikorkeakoulun vaihto-opiskelijoiden toiminnassa ja vastuualueena vaihto-opiskelijoiden hyvinvointi.

3.4 Opiskelijajärjestöjen palvelutoiminta Etelä-Savossa

Opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnan painopisteenä ovat opiskelijakunnan neuvottelemat opiskelija-alennukset, eri järjestöjen omat ja yhteisesti järjestettävät tapahtumat sekä opintoihin, opiskelija- ja työelämään liittyvä edunvalvonta. Opiskelijajärjestöt harjoittavat tätä yhdistys- tai muun lain, järjestön sääntöjen ja toimintaympäristön mukaisesti. Yleisesti voidaan sanoa, että opiskelijajärjestön tarkoituksena Etelä-Savossa on jäsenistön edunvalvonta paikallisesti ja alueellisesti, hyvinvoinnin edistäminen ja palvelutoiminnan kehittäminen.

Toisen asteen opiskelijatoimintaa harjoittavien organisaatioiden toiminta on vaihtelevampaa kuin korkea-asteen opiskelijatoimintaa harjoittavilla organisaatioilla. Suurimmassa osassa toisen asteen opiskelijajärjestöjä on oppilaitoksen henkilökunnasta valtuutettu opettaja avustamaan opiskelijajärjestön arjessa. Toisen asteen oppilaitoksissa olevia oppilaskuntia ja opiskelijayhdistyksiä ovat muun muassa Mikkelin, Piekämäen, Savonlinnan ja Juvan lukioden oppilaskunnat sekä Paukkulan Opiskelijayhdistys - SNOOPY ry, joka toimii Suomen Nuoriso-opistolla. Oppilaskuntien jäseniä ovat lukiolain mukaisesti kaikki lukion oppilaat ja he voivat liittyä myös Suomen lukiolaisten liitto SLL:n jäseniksi.

Toisella asteella opiskelijatoiminta perustuu ensisijaisesti asioiden ja vastuunottamisen opetteluun. Opiskelijatoiminta on pääasiassa opiskelijoiden edunvalvontaa ja toiminnan järjestämiseksi toteutettua varainhankintaa. Laajaa palvelutoimintaa toisella asteella ei opiskelijajärjestöissä toteuteta: lukioden oppilaskunnissa palvelutoiminta muodostuu pääsääntöisesti Suomen lukiolaisten liitto SLL ry:n myöntämään opiskelijakorttiin ja paikallisiin tapahtumiin, jotka sijoittuvat osittain tai kokonaan koulupäivien sisälle.

Koko opiskelijajärjestöjen palvelutoiminta on kuitenkin pirstaloitunut erittäin laajalle ja lähes jokainen toimiva opiskelijajärjestö toteuttaa palvelutoimintaansa vain omalle jäsenistölleen. Yhteisenä palvelutoiminnan muotona ovat toimineet eri aikoina muun muassa yhteisten tapahtumien järjestäminen ja erilaiset yhteistyömallit. Tämä on kui-

tenkin keskittynyt vain muutaman opiskelijajärjestön väliseen toimintaan eikä laajaa koko opiskelijakenttää palvelevaa toimintaa ole harjoitettu kuin yksittäistapauksissa.

4 VERKKOPORTAALI

Verkkoportaalin tehtävänä on toimia osana palvelutoiminnan vaikuttamisen ja markkinoinnin kanavia. Verkkoportaali voidaan laskea sosiaalisen median vaikuttamiskanavaksi, jonka tehtävänä on tiedollistaa ja asenteellistaa ihmisten tapaa havaita todellisuutta. Tiedollistamisen tavoitteena on saada ihmiset tunnistamaan vaikuttamiskanavan sisältö ja asenteellistamisen tavoitteena puolestaan on saada ihmiset pitämään vaikuttamiskanavan sisällöstä (Mustonen 2001, s. 37).

Tarkastelen seuraavassa palvelutoiminnan ja verkkoportaalin verkottumista: miten Internet-pohjaista verkkoportaalia voidaan hyödyntää osana palvelutoimintaa ja minkä tyyppisiä opiskelijaportaaleja Suomessa on. Pohjaan tiedon pääasiassa opiskelijaportaalien verkkosivuihin, niiden sisältöön ja kuinka informaatiota tulisi käsitellä. Kappaleen lopuksi käsittelen opiskelijaportaaleja benchmarkingin kautta tarkastellen portaalin merkitystä palvelutoiminnalle ja sisällön rakentumista ylläpitäjän ja toimintaympäristön mukaisesti.

4.1 Verkkoportaali osana palvelutoimintaa

Tarkastelen tässä osiossa verkkoportaalin soveltuvuutta osaksi opiskelijajärjestöjen palvelutoimintaa. Varsinaisesti aiheesta ei ole kirjoitettu kirjallisuutta, mutta tätä voidaan erittäin hyvin peilata sähköiseen liiketoimintaan ja siihen, kuinka palvelutoimintaa voidaan markkinoida sähköisen kauppapaikan keinoin eri asiakasryhmille. Järjestöjen palvelutoiminnassa asiakasryhmät muodostuvat sisäisistä ja ulkoisista sidosryhmistä ja varsinainen liiketoiminta palvelutoiminnan sisällöistä.

Sähköisessä liiketoiminnassa on tärkeää pohtia portaalin rakentamista siten, että kehittäminen pysyy kustannustehokkaana. Liiketoiminnassa sähköinen portaali rakentuu kauppapaikan tavoin ja sen komponentit muodostuvat maksamisen, tilauksen ja toimituksen osa-alueista. Perusperiaatteena sähköisessä liiketoiminnassa on tuottaa sisältöä, jonka avulla asiakas saa mahdollisuuden tilata tuotteen tai palvelun hänelle sopivasta

paikasta. Yhteisö on onnistunut sähköisessä liiketoiminnassa, kun toiminta tehostuu sähköisen kauppapaikan avulla. (Koskinen 2004, 80–83.)

Palvelutoiminnan verkkoportaali eroaa sähköisestä liiketoiminnasta siten, että sen tehtävänä on ensisijaisesti toimia markkinointi- ja tiedonkeruun kanavana kuin varsinaisena kauppapaikkana. Sitä voidaan kuitenkin peilata liiketoiminnan verkkoportaalin sisältöön, koska molempien tehtävänä on markkinoida ja luoda mielikuvia asiakasryhmille organisaation tuotteista ja palveluista. Yritykset ovat lähteneetkin hyödyntämään verkkosisältöjä 1990-luvulta lähtien toisin kuin yhdistykset ja muut yhteisöt. Järjestötoiminnassa verkkosisältö on keskittynyt viimeisiä vuosia lukuun ottamatta ensisijaisesti toiminnan esittelyyn eikä niinkään palvelujen markkinointiin.

Liiketoiminnan verkkoportaaleissa käytetään usein palvelujen rajaamista eri käyttäjäryhmille. Tämä toteutetaan valtuustasojen kautta ja pääsääntöisesti valtuuksia on kaksi: avoin Internet-sivusto, joka kokoaa asiakkaille suunnatun informaation sekä suljettu intranet, jonka sisältö muodostuu käyttäjäryhmän mukaisesti. Mukaan voidaan ottaa tarvittaessa kolmas taso eli extranet, jolla voidaan rajata organisaation sisäisten ja ulkoisten käyttäjien sivu erikseen valtuuden kautta. Palvelun rajaaminen kaksi- tai kolmiportaiseksi on kuitenkin syytä tehdä vain silloin, kun verkkoportaali kokoaa organisaation sisäiseen käyttöön tai asiakasryhmille suunnattuja palveluja. (Koskinen 2004, 234–236.) Tämän toimivuutta palvelutoiminnassa kannattaa peilata portaalin sisältöön ja siihen, halutaanko erikseen rakentaa ylläpitäjälle, sidosryhmille tai muulle suunnatulle kohderyhmälle tiettyjä lisäpalveluja tai markkinointia.

4.2 Informaation käsitteleminen

Internet-pohjaisen portaalin tarkoituksena on toimia sosiaalisen median kohtaamispaikkana halutulle tai kohdennetulle yleisölle. Portaalin sisältö muodostuu käsitellystä informaatiosta, jolla portaalin tuottajayhteisö haluaa vaikuttaa kohdennetun yleisön toimintatapoihin. Tätä informaatiota voidaan pohtia mediapsykologian ja erityisesti kognitiivisen psykologian avulla, jotta sisältöä voidaan käsitellä markkinointi- ja yhteisöviestinnän kannalta (Mustonen 2001, 30).

Markkinointiviestinnän tehtävänä on tuotteen sisällön eli brandin kuvaaminen. Brandin tarkoituksena on muodostaa halutuista tuotteista ja palveluista sisällöllisesti ja

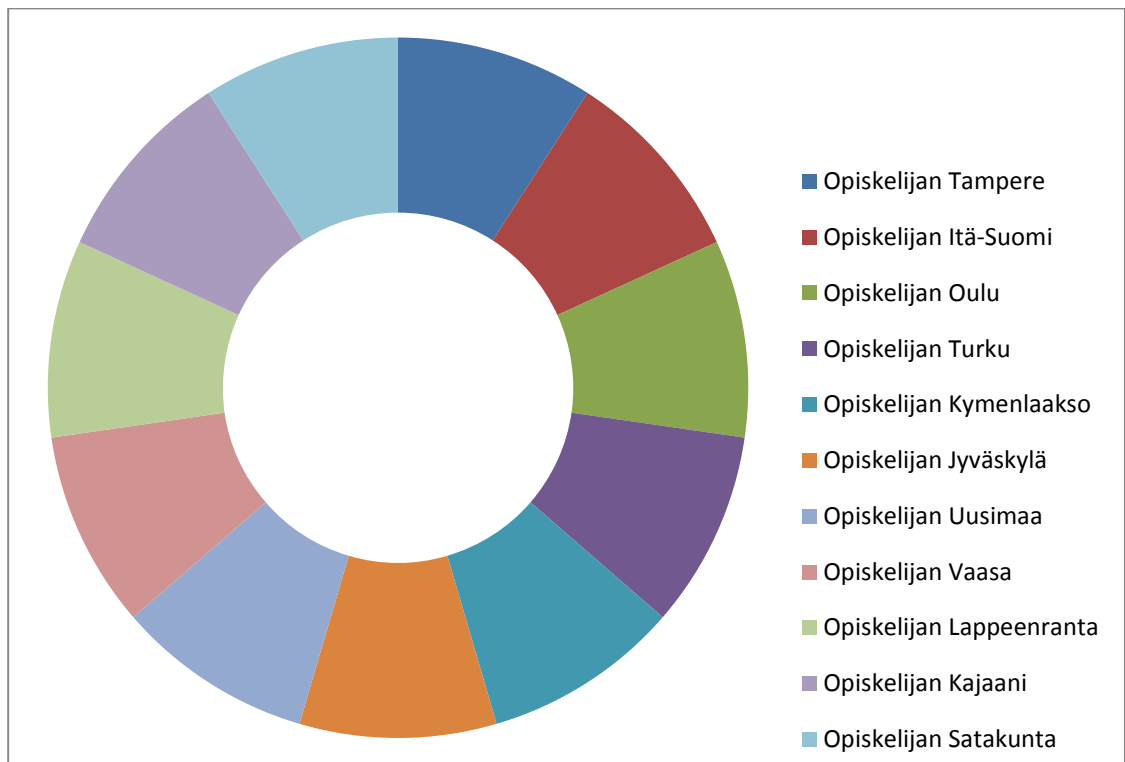
markkinoinnillisesti houkuttelevia asiakaskunnan silmissä. Tarkasteltaessa portaalin brandikuvaa tulee tarkastella portaalin informaation käsittelyä ja informaation tarkoituserää.

Verkkoportaali mahdollistaa informaation käsittelyn reaaliaikaisesti ja nopeasti. Liike-elämässä tämä tarkoittaa mahdollisuutta toimia ketterän organisaatiomallin tavalla, jossa yritys ei tarvitse liiketiloja myynti-, tuotanto- ja varastotoimintoihin. Myös henkilökunta on ketterämpi hallita, kun yritys saa sähköisen portaalin ja mahdollisten kumppanuuksien avulla tuotettua haluamansa tuotteen asiakkaalle entistä pienemmillä kustannuksilla (Koskinen Jaakko 2004, 39.) Sama pätee informaation tuottamisessa, joka voidaan kohdentaa halutulle tai kohdennetulle yleisölle entistä ketterämmin: kauppapaikan tilalla on vain informaation välineitä.

Portaalin avulla luodaan mahdollisuuksia uusien palvelumallien kehittämiseksi. Tämä vaatii kuitenkin sen, että organisaatio tuntee markkinat ja markkinointi palvelumallin ja portaalin toiminnasta onnistuu. Luontevinta on, että uusia palvelumalleja kehitetään joko todellisen tarpeen, asiakkailta kerättyjen odotusten tai näiden yhdistelmän pohjalta. (Koskinen 2004, 40–41.) Sama pätee informatiivisen portaalin sisällössä, joka perustuu selkeästi uudelle palvelumallille.

4.3 Opiskelijaportaalit Suomessa

Opiskelijatoiminnassa verkkoportaalia on käytetty osana järjestön omaa vaikutustoimintaa ja markkinointia. Viimeisen neljän vuoden aikana pääasiassa lakisääteisten opiskelijajärjestöjen toimesta on ryhdytty perustamaan uusia yhteisen palvelutoiminnan markkinointikanavia opiskelijoiden ulottuville. Näitä ovat kaupunki- ja aluekohtaiset opiskelijaportaalit, jonka toiminta on saanut alkunsa Tampereelta neljän opiskelija- ja ylioppilaskunnan yhteisestä rekisteröidystä yhdistyksestä Opiskelijan Tampere ry (Opiskelijan Tampere-portaali 2011). Opiskelijan Tampereen kaltaisia portaaleja on marraskuun 2011 alkuun mennessä avattu yksitoista eri puolilla Suomea (kuva 3).

KUVA 3. Opiskelijaportaalit Suomessa.

Opiskelijaportaalin ensisijaisena tehtävänä on luoda markkinointikanava opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnalle. Niiden ensisijainen tehtävä on Lappeenrannan ja Kajaanin portaalia lukuun ottamatta ollut opiskelija-alennusten ja -etujen neuvottelu ja ylläpito. Kajaanissa portaali on rakennettu ensisijaisesti Kajaanin ammattikorkeakoulun markkinointia varten ja Lappeenrannassa ensisijaisesti asunnon välitykseen ja hätämajoituksen järjestämiseen korkeakouluopiskelijoille. Toimintaa on kuitenkin laajennettu alueen ja opiskelijajärjestöjen tarpeita varten ja palvelutoiminnassa onkin muun muassa työnhakuun, hätämajoitukseen ja tapahtumien järjestämiseen liittyviä palveluita. (Opiskelijan Lappeenranta-portaali 2011, Opiskelijan Kajaani-portaali 2011.)

4.4 Opiskelijaportaalien ylläpito

Portaalien ylläpito vaihtelee lähes jokaisella Opiskelijan Etu-portaalilla. Ylläpitomallit voidaan selkeästi jakaa viiteen pääryhmään:

1. Opiskelijajärjestöjen yhteisesti perustama yhdistys, joka harjoittaa jäsenjärjestöjen yhteistä palvelutoimintaa
2. Lakisääteisen opiskelijajärjestön palvelutoiminnan portaali
3. Opiskelijajärjestön oma tai opiskelijajärjestöjen yhteinen hanketyö
4. Opiskelijajärjestön yhteistyökumppanin ylläpitämä markkinointikanava

5. Korkea-asteen tutkinnon päättötyönä rakennettu markkinointikanava.

Aatteellinen yhdistys ylläpitäjänä

Yhteisen yhdistyksen taustalla on pääsääntöisesti yhteisen toimintamallin hakeminen. Mallin tarkoituksena on alueen lakisääteiset korkea-asteen opiskelijajärjestöt hakevat synergiaetuja opiskelija-alennusten neuvotteluun ja ylläpitoon sekä muuhun yhteisen informaation jakamiseen. Taustalla oleva yhdistys voi olla rekisteröity eli aatteellinen yhdistys tai rekisteröimätön yhteenliittymä. Aatteellinen yhdistys on Tampereen, Itä-Suomen ja Uudenmaan portaalien taustalla. Portaali toimii aatteellisen yhdistyksen palvelutoiminnan kanavana, jossa palvelut on kanavoitu korkea-asteen opiskelijoille alueen ammattikorkea- ja korkeakouluissa sekä yliopistoissa. Mallit voidaan jakaa kahteen alaryhmään: yhden kaupungin korkea-asteen opiskelijajärjestöjen yhteiseen yhdistykseen ja maakunnan tai maakuntien alueella toimivien opiskelijajärjestöjen yhteiseen yhdistykseen. Näistä tarkastelen Tampereen ja Itä-Suomen malleja.

Tampereen mallissa toiminta perustuu nykyisin Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta TAMKOn sekä Tampereen teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta TTTYyn ja Tampereen yliopiston ylioppilaskunta Tamyn yhteisen palvelutoiminnan organisointiin. Toiminnan perustamisvaiheessa Tampereella toimi myös Pirkanmaan ammattikorkeakoulu ja sen opiskelijakunta PAKO, mutta ammattikorkeakoulujen yhdistyessä myös opiskelijakunnat yhdistettiin yhdeksi toimijaksi. (Opiskelijan Tampere-portaali 2011.)

Itä-Suomen malli on puolestaan rakennettu aluksi Opiskelijan Kuopion ympärille, jossa toiminta perustuu kuopiolaiseen korkea-asteen opiskelijoiden palvelutoimintaan. Portaalin organisointi on perustunut Savonia ammattikorkeakoulun opiskelijakunta SAVOTTAn ja Kuopion yliopiston ylioppilaskunta KYY:n yhteiseen ylläpitäjän malliin. Tähän on mukaan otettu Joensuun korkea-asteen opiskelijatoiminta, jossa Kuopion yliopiston ja Joensuun yliopiston yhdistyessä Itä-Suomen yliopistoksi muodostui Itä-Suomen yliopiston ylioppilaskunta ISYY sekä Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijakunta POKA liittyivät mukaan perustettaessa Opiskelijan Itä-Suomi ry:tä. Itä-Suomen mallissa tarkoituksena on perustaa Opiskelijan Kuopion rinnalle oma portaali Opiskelijan Joensuulle, joiden molempien ylläpitäjänä toimisi Opiskelijan Itä-Suomi ry. (Opiskelijan Itä-Suomi ry 2011.)

Osana lakisääteistä opiskelijajärjestöä

Lakisääteisen opiskelijajärjestön palvelutoiminnan markkinointikanavan taustalla on halu toteuttaa opiskelija-alennusten markkinointi uudella tavalla. Tämä ylläpitomalli kuitenkin rajaa alueellisen toiminnan liiaksi ja keskittyy vain yhden opiskelijajärjestön palvelutoiminnan toteuttamiseen. Tämän mallin mukaisesti portaali on toteutettu vain Jyväskylässä, jossa portaalin ylläpitäjänä toimii Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO. (Opiskelijan Jyväskylä-portaali 2011.)

Hanketyönä toteutettu portaali

Hanketyönä ylläpidetty toimintamalli voidaan jakaa kahteen alaryhmään: opiskelijajärjestöjen omaan hanketyöhön ja opiskelijajärjestöjen yhteistyökumppanin tuottamaan malliin. Molempien toimintamallien sisältö on toteutettu perusteiltaan samalla tavalla ja erot syntyvätkin ensisijaisesti ylläpitäjän luonteesta ja suhteesta portaaliin. Käsittelen näitä alaryhmien sisältöjä seuraavassa.

Opiskelijajärjestöjen hanketyönä toteutettu ylläpitomalli voidaan jakaa kahteen alaryhmään: yhden opiskelijajärjestön omaan ja kahden tai useamman opiskelijajärjestön yhteiseen hanketyöhön. Mallin taustalla on alueelliset erot, joista hyvänä esimerkkinä Kymenlaakson malli, jossa hanke on Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijakunta KLAANin omana työnä toteutettu. Kahden tai useamman järjestön hanketyö on puolestaan toteutettu Turussa, jonka taustalla on Turun kauppakorkeakoulun ja ammattikorkeakoulun sekä toisen asteen yhteinen hanketyö, jota koordinoi Turun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta TUO. Alueena Turku on yhteiselle opiskelijatoiminnan palvelutuotannolle otollinen suuren opiskelijajärjestöjen ja opiskelijoiden määrän sekä potentiaalisen sidosryhmätyön osalta. (Opiskelijan Kymenlaakso-portaali 2011 & Opiskelijan Turku-portaali 2011.)

Opiskelijajärjestön yhteistyökumppanin malli on toteutettu myös kahdella eri tavalla. Opiskelijan Satakunnan ylläpitäjänä toimii Satakunnan kansa-sanomalehti, joka on valtuutettu ylläpitämään Siivu.fi-portaalilla paikalliset opiskelija-alennukset (Opiskelijan Satakunta-portaali 2011). Kajaanissa puolestaan Kajaanin ammattikorkeakoulu ylläpitää portaalia, jonka tehtävänä on markkinoida ammattikorkeakoulua ja opinto-

mahdollisuuksia alueella (Opiskelijan Kajaani-portaali 2011). Yhteistyökumppanin ylläpitämässä mallissa yhteisenä toiminta-ajatuksena on luoda tarvittava verkosto opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnan ulkoistukselle, jotta järjestöt voivat keskittyä varsinaiseen toimintaan eli opiskelijoiden edunvalvontaan.

4.5 Palveluportaalin benchmarking

Palvelutoiminnan tarkastelussa huomionarvoista on palvelutoiminnan laajuus ja se, miksi taso on nostettu tiettyyn pisteeseen portaalista riippuen. Palveluiden sisältöä tarkastellessa on syytä rajata opiskelija-alennukset ja -edut benchmarkkauksen ulkopuolelle, jotta tietoja voidaan analysoida riittävästi. Näiden analysointi ei mielestäni ole työn kannalta validia: tämän tulisi olla jo osa nykyistä palvelutoimintaa, jolloin siltä ei voida odottaa lisäarvoa palvelutoiminnan portaalille.

Palvelutoiminnan rakennetta kuvailen taulukossa 1 (taulukko 1). Siinä jokaisen portaalien rakenne on kuvattu yhteisellä palvelutoiminnan osa-alueilla. Näitä ovat informaation välittäjä, asumisen ratkaisut, työpaikat, kauppapaikka, tapahtumatuotanto ja mainospaikka.

TAULUKKO 1. Opiskelijaportaalien palvelutoiminnan rakenne

Portaali	Informaation välittäjä	Asumisen ratkaisut	Työpaikat	Kauppapaikka	Tapahtumatuotanto	Mainospaikka
Itä-Suomi	x		x			
Jyväskylä						
Kajaani	x					
Kymenlaakso					x	x
Lappeenranta		x				
Oulu	x	x				x
Satakunta	x					
Tampere	x	x	x	x	x	x
Turku	x	x				
Uusimaa						
Vaasa	x				x	x

Opiskelijaportaalien palvelutoiminnassa informaation välittäjä kertoo siitä, että portaalille on laadittu kaupunki- ja maakuntakohtaisia, oppilaitoskohtaisia ja opiskelijajärjestöjen toiminnasta tarpeellista tietoa. Nämä vaihtelevat kuitenkin jokaisella portaalilla, joka tietoa välittää. Esimerkiksi Tampereen portaalissa tietoa jaetaan Tampereen kaupungista, Opiskelijan Tampere ry:stä ja tamperelaisista opiskelijajärjestöistä (Opiskelijan Tampere-portaali 2011).

Asumisen ratkaisut puolestaan sisältää opiskelijoiden asumisen ratkaisuja eri vuokraajien asunnonvälitystä ja syksyisin hätmajoituksen järjestämistä. Näiden osalta toiminta vaihtelee paljon tarpeen ja asumisrakenteen mukaan. Osalla palvelu sisältää vain vuokranvälitystä eri tahojen, kuten opiskelija-asuntoyhteisön tai muiden asunnonvuokrausyhteisöjen sekä yksityisten vuokranantajien markkinointia. Osalla paikkakunnista on puolestaan portaalin myötä lähdetty ratkomaan yhteistä asutopulaa hätmajoituksen ratkaisulla. Portaalien kohdalla Lappeenranta on ainoa, jonka toimintamalli perustuu ainoastaan tämän ongelman ympärille siten, että portaali on rakennettu opiskelija-asumisen markkinointiin (Opiskelijan Lappeenranta-portaali 2011).

Työpaikat-ryhmässä palvelutoiminta käsittää laajan kattauksen opiskeluajan työllistymiseen liittyviä toimenpiteitä. Portaalit, joiden toiminta käsittää työpaikat-ryhmän, ovat liittäneet palvelutoimintaan työ-, harjoittelu- ja opinnäytetyöpaikkojen markkinointia. Palvelu voi käsittää vain portaalin sisälle rakennetun työnvälitys-palstan tai informaatiota, millaista osaamista portaalin toimintasäteellä opinnot sisältävät ja kuka toimii yhteyshenkilönä työvoiman rekrytoinnissa. Lisäksi toiminta voi käsittää muun yritysyrityshenkilönä mallin aina rekrytointitapahtumista työelämätietyouden infoihin (Opiskelijan Tampere-portaali 2011, Opiskelijan Kajaani-portaali 2011 & Opiskelijan Itä-Suomi-portaali 2011.) Työpaikkojen osalta parhaimman toimintamallin ovat luo-neet Opiskelijan Tampere, jossa toiminta keskittyy tapahtumien ja yhteistyöhankkeiden toteuttamiseen sekä Opiskelijan Kajaani, joka keskittyy markkinoimaan ura- ja rekrytointipalvelujen toimintaa (Opiskelijan Kajaani-portaali 2011 & Opiskelijan Tampere-portaali 2011).

Kauppapaikka on hyödynnettyä vain Opiskelijan Tampereella. Ideana on mahdollistaa opiskelijoille kertyvän tavarankiertämisen siten, että opiskelija voi ilmoittaa ostetaan-, myydään-, vaihdetaan- tai annetaan-palstalla. Tampereellakin kauppapaikan hyödyntäminen jää melko vajaaksi. Tarkastellessani kauppapaikan sisältöä kävi ilmi,

ettei kauppapaikassa ole voimassaolevia ilmoituksia. (Opiskelijan Tampereen kauppapaikka 2011.)

Tapahtumatuotannon kohdalla palvelutoiminta käsittää tapahtumien järjestämisen, markkinoinnin ja tapahtumakalenterin ylläpidon. Tätä hyödynnetään erityisesti Jyväskylässä, missä portaalin avulla markkinoidaan opiskelijatapahtumia sekä ylläpidetään tapahtumakalenteria (Opiskelijan Jyväskylä-portaali 2011).

Mainospaikkana portaali toimii erittäin hyvänä varainhankinnan mallina portaalin toiminnassa. Mainospaikka käsittää muun muassa bannerimainonnan ja erilaisten tapahtumien mainonnan portaalin sisällä siten, että opiskelijoille tarjotaan mielenkiintoista kohdemarkkinointia ja portaalin ylläpitäjä saa siitä varoja varsinaisen toiminnan harjoittamiseksi. Lisäksi mainospaikat voivat toimia lisämarkkinointina tuotteelle, tapahtumalle tai yritykselle, jotta niiden tunnettavuus kasvaisi opiskelijoiden joukossa. (opiskelijan Oulu-portaali 2011, Opiskelijan Tampere-portaali 2011 & Opiskelijan Kymenlaakso-portaali 2011.) Mainospaikkojen käyttäminen varainhankintana on erittäin hyödyllistä etenkin järjestöjen ylläpitämien portaalien toiminnassa.

5 OPISKELIJAPALVELUSTA PALVELUPORTAALIIN ETELÄ-SAVOSSA

Tarkastelen tässä luvussa Opiskelijan Etelä-Savoa tutkimuksen ja Internet-pohjaisen portaalin näkökulmasta. Erittelen tässä luvussa tutkimuksen rakennetta, tutkimusmenetelmien valintaa ja tutkimusaineiston hankintaa sekä sitä, mitä Internet-pohjainen portaali on. Lisäksi erittelen Opiskelijan Etelä-Savon näkökulmasta toteuttamani tutkimuksen sisältöä ja sitä, miten toiminnan ympärille mahdollisesti perustettavan portaalin rakenne tulisi toteuttaa. Tarkastelu pohjautuu kirjalliseen aineistoon tutkimusmenetelmien valinnasta sekä tutkimuksesta saatuihin vastauksiin.

5.1 Tutkimusmenetelmät

Pohtiessani opinnäytetyöni sisältöä ja aihetta oli alusta lähtien selvää, että toteutan työni laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Työni aiheesta on käytännössä mahdotonta saada määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena riittävän kattavaa aineistoa eikä aineiston pohjalta saisi hyvää ja laadukasta johtopäätöstä aikaiseksi.

Mäntynevan ym. mukaan (2008, 31–32) kvalitatiivisella tutkimusotteella ja laadullisella tutkimuksella on tarkoitus tulkita, ymmärtää ja antaa merkityksiä tutkittaville asioille. Tällöin aineiston kerääminen toteutetaan haastattelujen, päiväkirjojen ja jo olemassa olevan kirjallisuuden avulla, jolloin pystytään käsittelemään aihetta kvantitatiivista tutkimusta syvällisemmin (Mäntyneva ym. 2008, 69–70).

Määriteltäessä laadullista tutkimusta kohtaamme aina haasteita. Kvalitatiivisuus tutkimusmenetelmänä viittaa käytäntöön, jonka määrittäminen on loogista käsitettä huomattavasti hankalampaa. Koskisen ym. (2005, 30) mielestä ”ongelma kierretään usein määrittelemällä laadullinen tutkimus kvantitatiivisen eli yleensä tilastollisen tutkimuksen vastakohdaksi. Tämä määritelmä osoittaa, että laadullinen tutkimus ei perustu mittaamiseen eli pyrkimykseen saattaa aineisto numeeriseen muotoon. Määritelmä on kuitenkin negatiivinen, eli siinä on looginen ongelma, joka tekee sen liki sisällyksettömäksi.”

Laadullisen tutkimuksen toteutus eroaa erittäin paljon määrällisestä tutkimuksesta: se tarjoaa paremman mahdollisuuden tarkastella kohderyhmän tuntemuksia, asenteita ja motiiveja. Tällöin voidaan selvittämään kvalitatiivista tutkimusta paremmin sitä, miksi ja miten tutkimuksen kohderyhmä toimii niin kuin toimii (Mäntyneva ym. 2008, 69.) Näin voidaan selvittää, miten tutkimani aihe voisi auttaa nykytilannetta ja miksi Opiskelijan Etelä-Savon perustaminen olisi järkevää.

Eroja on myös aineiston keräämisessä ja saadun informaation analysoimisessa. Mäntyneva ym. (2008, 69) toteavat, että ”keskeisenä laadullisen tutkimuksen etuna on, että se tuottaa tutkimusaineistoa, joka ei ole määrämuotoista ja osaltaan lisää ymmärrystä tutkittavasta teemasta.” Tällöin voidaan tutkimuksen ja sen aineiston ansiosta selkiyttää eri osapuolille kvantitatiivista tutkimusta paremmin mahdollisesti perustettavan palvelutoiminnan merkitystä heidän toimintaan. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen sisällön eroja on mielestäni selkeästi kuvattu alla olevalla taulukolla (Mäntyneva ym. 2008, 70).

TAULUKKO 2. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen menetelmän vertailua (Mäntyneva ym. 2008, 70)

NÄKÖKULMA	KVALITATIIVINEN TUTKIMUS	KVANTITATIIVINEN TUTKIMUS
<i>Otoskoko</i>	Pieni	Suuri
<i>Vastaajakohtaisen aineiston määrä</i>	Paljon	Vaihtelee tapauksittain
<i>Tutkimusaineiston analysointi</i>	Tulkitseva ja usein subjektiivinen	Tilastollinen
<i>Tutkimuksen toistettavuus</i>	Vaikea	Helppo
<i>Tarvittava osaaminen</i>	Haastattelijalla oltava riittävä osaaminen	Aineiston keruussa vä- häisempi osaaminen riit- tää
<i>Tutkimuksen tyyppi</i>	Eksploratiivinen	Kuvaileva tai kausaa- lisuhteita etsivä

Suurimmat erot kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen välillä ovat otoskoon, tutkimusaineiston analysoinnin ja tutkimuksen toistettavuuden osalta. Kvalitatiivinen tutkimus on pääasiassa otoskooltaan pieni ja otos on tutkimuksen luonteen mukaisesti hyvin rajattu. Analysoitaessa kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoa käytetään usein tulkitsevaa ja monesti myös subjektiivista otetta, kun taas kvantitatiivisessa tutkimuksessa nimensä mukaisesti analysoidaan aineistoa pääasiassa tilastollisten menetelmien avulla. Kvalitatiivinen tutkimus on myös hyvin vaikea toistaa, koska hankittava aineisto pohjautuu laadulliseen sisältöön numeerisen informaation ollessa erittäin vähäistä. Kvantitatiivinen tutkimus on puolestaan suhteellisen helppo toistaa, koska syntynyt informaatio on pääasiassa numeerista ja tällöin myös eri aikoina toteutettuja tutkimuksia on äärimmäisen helppo analysoida ristiin. (Taulukko 2.)

5.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Tarkasteltaessa laadullista tutkimusta tulee tarkastella myös laadullisen tutkimuksen perinteisiä lähestymistapoja, toteutustapoja, analysointia ja otosryhmän valintaa. Mäntynevan ym. mukaan (2008, 70) laadullisen tutkimuksen lähestymistavat voidaan jakaa pääryhmiin seuraavasti: teemahaastattelut, syvähaastattelut, fokusryhmät, havain-

nointi ja projektiiviset menetelmät. Laadullisen tutkimuksen toteutus voi sisältää eri lähestymistavoista osia tai otteita sen mukaan, mikä on tutkimuksen ongelma ja miten se voitaisiin parhaiten ratkaista.

Eskola ja Suoranta (2000, 19) ovat tarkastelleet kvalitatiivisen tutkimuksen analysointia aineistolähtöisen analyysin määritelmästä. Tämä on pääasiallinen kvalitatiivisen tutkimuksen analysoinnin rakenne, mikä voidaan pelkistetyksi määritellä teorian rakentamiseen empiirisestä aineistosta lähtien. Eskola ja Suoranta (2000, 19) toteavat, että ”tällöin on tärkeätä pohtia aineiston eli korpuksen rajausta siten, että sen analysointi on mielekästä ja järkevää. Ongelmana nimittäin on, että laadullinen aineisto ei lopu koskaan. Aineistolähtöinen analyysi on tarpeellista varsinkin silloin, kun tarvitaan perustietoa jonkin tietyn ilmiön olemuksesta.” Siten laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus selvittää tutkittavan ongelman perusolemus eli mitä tutkittava ongelma merkitsee analysoitavalle ryhmälle.

Otosryhmän valintaa tulee tarkastella tutkimuksen lähestymistavan mukaisesti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on merkitystä sillä, tietävätkö haastateltavat tutkittavasta ilmiöstä riittävästi. Tämä perustuu käsitykselle, että laadullisella tutkimuksella kuvataan pääasiassa ilmiöitä tai ymmärrystä tietyn toiminnan tulkinnalle. Otosryhmän valinnassa tulee myös huomioda tutkimusongelman ratkaisemiseksi tarvittavan aineiston riittävä koko, joka puolestaan vaikuttaa aineiston riittävään analysointiin tai pahimmassa tapauksessa kylläntymiseen. (Mäntyneva ym. 2008, 72–73.)

Lähestyttäessä laadullista tutkimusta tulee tarkasteluun valikoida perinteisiä haastattelun menetelmiä. Näitä ovat teema- ja syvähaastattelut, joiden merkitys laadullisen tutkimuksen lopputuloksessa korostuu. Teemahaastattelun sisältö rakentuu haastattelijan ja haastateltavan vuorovaikutukselle. Menetelmänä teemahaastattelu voi olla väljän avoin tai tiukan rakenteellisesti määritelty. Jotta teemahaastattelussa voi onnistua, tulee haastatteluun keskittyä eikä haastattelijaa saa johdatella vastaajaa omalla tekemisellä ja johdattelulla. Syvähaastattelussa puolestaan korostuu erityisesti jäsentymätön ote haastatteluun, jossa haastattelijaa muokkaa kyselyn runkoa vastaajan ja vastausten mukaisesti. (Mäntyneva ym. 2008, 71–72.) Opinnäytetyöni tutkimuksen lähestymistavaksi valitsin syvähaastattelut.

5.3 Aineiston hankinta

Laadullisen tutkimuksen toteutuksessa on syytä suunnitella tarkkaan aineiston hankinnan menetelmä. Aineiston hankintaan vaikuttavina tekijöinä on huomioitava tutkimusongelma, kohderyhmän saavutettavuus ja tutkimukseen käytettävissä olevat resurssit. Tutkimusongelma on näistä ensisijaisesti vaikuttava tekijä: se mikä halutaan tutkimuksella saada selville, ohjaa koko tutkimuksen sisältöä. Kohderyhmän saavutettavuus puolestaan vaikuttaa erityisesti yritysten ja yhteisöjen kohdalla, joiden edustajilla on usein vastausaikaa vain työajan puitteissa. Käytettävissä olevista resursseista lisäksi kustannusten määräytyminen vaikuttaa aineiston hankinnan menetelmiin. Aineiston hankinta voi toteutuksesta riippuen lisätä kustannuksia budjetoituun verrattuna liiaksi. Tällöin aineiston keruu joudutaan toteuttamaan halvemman kustannuksen sisältävällä menetelmällä, jotta tutkimuksen kustannustaso pysyy ennakkoon laaditussa budjetissa. (Mäntyneva ym. 288, 47-48.)

Omassa työssäni hankin tutkimusaineiston haastattelemalla neljää Mikkelin ammatti-
korkeakoulussa toimivan opiskelijajärjestön hallituksen puheenjohtajan syvähaastattelut. Vastaajien valintaan vaikutti tutkimuksen kiireellisyys, potentiaalisten vastaajien aikataulu sekä vastaajien tiedon määrä tutkimusongelman osalta. Haastattelemalla nykyisen opiskelijatoiminnan edustajia oli mahdollista kohdentaa tutkimusongelma nykyisen palvelutoiminnan peilaamiseksi. Jokainen vastaajista on opiskelijajärjestönsä kautta perehtynyt nykyiseen eteläsavolaisten opiskelijajärjestöjen palvelutoimintaan ja siihen, kuinka palvelutoimintaa tulisi kehittää. Haastattelut toteutin viikolla 42: keski-
viikon 19.10. ja torstain 20.10. aikana. Aineiston hankintaa varten laadin haastattelulomakkeen (liite 1).

Laadin tutkimusongelman selvittämiseksi haastattelulomakkeen. Lomakkeen laatimiseksi jaoin tutkimusongelman kahteen eri teemaan: miten mahdollisesti perustettava Opiskelijan Etelä-Savo tulisi toteuttaa ja miksi Opiskelijan Etelä-Savo tulisi perustaa. Näiden teemojen pohjalta laadin kuuden kysymyksen patterin ja tarvittavan alustuksen selvittämään kyselyn tarkoitusta sekä toteutusta. Kyselylomakkeen kysymykset muodostuivat seuraavasti:

1. Miten Opiskelijan Etelä-Savon koordinointi tulisi toteuttaa?
2. Minkä osapuolten tulisi olla perustamassa Opiskelijan Etelä-Savoa?
3. Minkä osapuolten tulisi koordinoita Opiskelijan Etelä-Savoa?

4. Millaisena toimintana Opiskelijan Etelä-Savo toteutettaisiin?
5. Mitä palvelutoimintaa Opiskelijan Etelä-Savo voisi toteuttaa?
6. Milloin Opiskelijan Etelä-Savo tulisi käynnistää?

5.4 Haastattelut

Alun perin haastattelut oli tarkoitus toteuttaa jo huhtikuussa 2011. Opinnäytetyön prosessointi ja päällekkäiset aikataulut sotkivat suunnitelmat ja lopulta haastattelut sovittiin lokakuulle 2011. Haastattelut käytiin lopulta kahden vuorokauden aikana. Ensimmäisenä haastateltavana oli Ville Kontinen (MIO ry:n puheenjohtaja) 19.10., toisena haastateltavana oli Anni Penttinen (MAMOKin puheenjohtaja) 19.10., kolmantena haastateltavana oli Heikki Janhunen (MTO ry:n puheenjohtaja) 19.10. ja neljäntenä haastateltavana 20.10. oli Sini Putkinen (MARA ry:n puheenjohtaja). Haastateltavat valikoituivat sillä perusteella, että he edustavat kattavasti opiskelijajärjestöjä. Yhdistettynä heidän nykyiset tehtävät aiempiin luottamustehtäviin opiskelijajärjestöjen parissa antavat hyvän lähestymistavan myös laajempaan näkemykseen nykyisen palvelutoiminnan mallin kehittämisestä.

Ville Kontinen on toiminut Mikkelin Insinööriopiskelijat MIO ry:n hallituksessa kahden vuoden ajan – jälkimmäisen puheenjohtajana – jonka lisäksi hänellä on kokemusta muun muassa opiskelijakunnan edustajistosta, Kasarmin Kampuksen kahvilaravintolat Yhtymän työryhmästä ja valtakunnallisen Insinööriopiskelijaliitto IOL:n alue- ja koulutustoiminnasta. Opiskelijakunta MAMOKin puheenjohtaja Anni Penttillä on puolestaan hallituksen puheenjohtajan tehtävien lisäksi kokemusta muun muassa edustajiston työstä ja Mikkelin ammattikorkeakoulun ravitsemis- ja talousalan opiskelijat - MARA ry:n hallitustyöstä. Heikki Janhunen on puolestaan uusin toimija haastateltavista, mutta hänkin on nähnyt opiskelijatoimintaa syksystä 2010 lähtien Mikkelin Tradenomiopiskelijat MTO ry:n osalta. Myös Sini Putkinen on ollut mukana opiskelijatoiminnassa syksystä 2010 muun muassa Mikkelin ammattikorkeakoulun ravitsemis- ja talousalan opiskelijat - MARA ry:n toiminnassa.

Jokaisella haastateltavalla oli selkeä ajatus siitä, että perustettaessa Opiskelijan Etelä-Savoa tulisi toiminnan kattaa mahdollisimman laajasti opiskelijatoimintaa maakunnassa toiselta asteelta korkea-asteelle. Ensisijaisesti haluttiin toiminta perustaa aatteellisen yhdistyksen pohjalle, mutta toiminnan laajentuessa muun muassa Villellä oli

selkeä kuva myös taloudellisen yhdistyksen tai vastaavan yhteenliittymän kokoamisesta. Anni puolestaan halusi suunnata ajatusta myös sille, että toimintaa voisi harjoittaa hanketyön kautta, joskin tämä toimisi vain käynnistysvaiheen toimintamuotona.

Toiminnan koordinointi

Toiminnan koordinointiin jokainen vastaaja halusi panostaa myös rahallisesti. Tärkeänä koordinoinnin muotona nähtiin työntekijän palkkaaminen, jonka tehtävänä olisi pitää toiminnan langat käsissä ja koordinoida toimintaa yhdessä luottamustoimisten henkilöiden kanssa. Heikki näki koordinoinnin vastuun jopa laajempaan kokonaisuuteen ja oli halukas asettamaan toimintaa varten muita vastaajia suuremman työpanoksen johtoryhmän muodossa. Tällöin asian eteen tekisi palkattuna töitä suurempi joukko henkilöitä eikä toiminta kasaantuisi liiaksi luottamustoimisten vastuulle. Heikin mielestä johtoryhmän tulisi olla hallituksen alainen toimielin, jonka puheenjohtajana toimisi päätoimisesti Opiskelijan Etelä-Savolle työtä tekevä henkilö. Jokainen vastaaja näki kuitenkin koordinoinnin laajuuden sidoksissa olemassa oleviin resursseihin kuten rahoitukseen.

Toiminnan laajuus

Suurimmat erot vastaajilla muodostuivat toiminnan laajuudesta ja siitä, miten toimintaa tulisi toteuttaa. Jokaisella oli selkeänä kuvana, että verkkoportaali olisi hyvä perustaa. Tämä toimisi hyvänä markkinointipaikkana ja informaation jakajana, johon voidaan tuottaa palvelutoiminnan sisältöä. Portaalin lisäksi jokaisella oli esittää jokin konkreettinen ehdotus portaalin lisäksi toimivasta kanavasta. Ville halusi vähentää työpanosta erilaisten luokka- ja standi-infojen osalta ja keskittää panosta painettuun julkaisuun, joka toimisi varainhankinnan ja markkinoinnin keinona toiminnalle. Heikki puolestaan panostaisi eritoten portaaliin, mutta ottaisi uutena ajatuksena mukaan erilaisten blogien ja keskustelupalstojen hyödyntämisen, josta saisi uudenlaisen informaation kanavan. Keskustelupalstat toimisivat Heikin mielestä kanavana, johon jokainen voisi lähettää kysymyksiä ja sieltä saisi ongelmatilanteisiin myös ratkaisuja.

Anni puolestaan näki työpanoksen ensiarvoisen tärkeänä toiminnan sisällössä ja etenkin sen, että työpanosta voisi antaa myös eri sidosryhmät, kuten oppilaitokset ja kaupungit. Tämä panos antaisi mahdollisuuden laajemmalle toiminnalle ja toimisi sidos-

ryhmien panoksena toimintamallille, josta nämä saisivat annetun työpanoksen vastineeksi esimerkiksi uusia markkinointimahdollisuuksia. Tämän pohjana toimisi laaja yhteistyökumppaneiden verkosto, jota Opiskelijan Etelä-Savo osana konseptiaan kehittäisi. Sini puolestaan haluaisi portaalin lisäksi toimistotilan tai vastaavan, josta saisi Opiskelijan Etelä-Savoon liittyen informaatiota ja materiaalia palvelutoimintaan liittyen.

Palvelujen laajuus

Palvelujen sisällöstä annoin haastattelun edetessä eri vaihtoehtoja, joita olin ennakoon pohtinut muiden Opiskelijan Etu-portaalien osalta ja mitä Etelä-Savossa voisi palvelutoiminta olla. Tästä johtuen vastaajat antoivat pääasiassa samansisältöisiä vastauksia, mitä olin jo ennakoon pohtinut. Kuitenkin myös uusia vaihtoehtoja ideoista sain erittäin hyvin. Omana ehdotuksena palvelutoiminnasta annoin tapahtumatuotannon, työ- ja harjoittelupaikkojen välittämisen, alueen infosta tiedottamisen, opiskelijalennusten kehittämisen ja opiskelija- tai kerhotalon ylläpidon. Jokainen vastaajista otti ehdotukset ilomielin vastaan ja heidän mielestään jokainen näistä koettiin tärkeänä osana opiskelijapalveluiden tuotantoa. Näiden lisäksi uusina vartenotettavina ehdotuksina tulivat:

- Lukuvuoden avajaisten järjestäminen jokaisella paikkakunnalla samanaikaisesti ja näihin tapahtumiin osallistumisen (Ville)
- Opiskelijapalveluiden kehittäminen ja opiskelijoiden osallistaminen kehittämistyöhön (Anni)
- Kerhotoiminnan koordinointi ja laajentaminen (Heikki)
- Tapahtumatoiminnan koordinointi ja nykyisen mallin uudistaminen (Sini).

Punainen lanka palvelutoiminnasta

Vaikka jokaisen vastaajan haastattelinkin erikseen ja jokaisen kohdalla pyrin olemaan vaikuttamatta vastauksiin muun muassa pidättäytymällä kertomasta, mitä toiset ovat vastanneet, löysin jokaisen kohdalta yhden yhteisen vision. Jokaisen mielestä Opiskelijan Etelä-Savo koettiin uutena toiminta-ajatuksena opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnan tuottamiselle ja se olisi erittäin tervetullut lisä nykyisen pohjan kehittämiseksi. Tämä ajatus kulkeutuu myös punaisena lankana toimenpide-ehdotukselleni, jonka esittelen työni lopuksi.

Konkreettisena huomiona vastauksista ilmeni se, että Ville halusi rakentaa toiminnalle ensin sisällön, Anni rakentaisi sisällölle seinät ja Heikki seinille katon. Sini puolestaan viimeistेलisi rakennetun paketin sillä, että toiminnalle olisi tuotettu selkeä strategia ja visio, jolloin konsepti olisi muutaman toimintavuoden jälkeen halutussa valmiudessa. Toiminnan suuntaviivat rakentuvat haastattelun rungon mukaisesti ja alkuperäiseen tutkimusongelmaan tuli selkeä, odotettua laajempi ratkaisu. Vastauksien ja teorian pohjalta on nyt selkeämpi valmius rakentaa toimiva malli ja rakenne Opiskelijan Etelä-Savolle.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPITEET

Olen tarkastellut työssäni teoriaa järjestötoiminnan, opiskelijajärjestöjen palvelutoiminnan ja verkkoportaalin näkökulmasta. Lisäksi toteutin syvähaastattelun menetelmällä tutkimuksen, jolla selvitin Opiskelijan Etelä-Savon potentiaalia ja toimintamallia mahdollisen perustamisen näkökulmasta ja kartoitin olemassa olevia opiskelijapalvelujen portaaaleja Suomessa. Analysoimalla tutkimuksen vastaukset ja yhdistämällä saadun tiedon teoriaan olen laatinut Opiskelijan Etelä-Savolle toimintamallin, jonka opiskelijajärjestöt voivat yhteistyössä tärkeiden sidosryhmien kanssa toteuttaa.

Laatimani konsepti rakentuu ylläpitäjän, toimintamallin ja palvelutoiminnan sisällöstä sekä pohdinnasta, miten konseptia voidaan tulevaisuudessa kehittää. Erittelen konseptia rakenteen mukaisesti edeten perustamisesta aina tulevaisuuden ennakkointiin. Konsepti ei sisällä valmista rakennettua toimintamallia vaan toimenpide-ehdotuksen, jonka mukaisesti Opiskelijan Etelä-Savon palveluportaali on luonteva käynnistää.

6.1 Perustaminen

Opiskelijan Etelä-Savo tulee perustaa selkeällä aikataululla siten, että resurssit, toimintamalli ja mukana olevat yhteisöt on enakkoon mietittynä. Perustaminen on järkevintä toteuttaa ylläpitäjämalli ja toimintaympäristö huomioiden. Ehdottamani malli käsittää kaksivaiheisen perustamisen. Ensimmäisessä vaiheessa käynnistetään Opiskelijan Etelä-Savo–hanke osana nykyistä opiskelijajärjestöjen ja tärkeiden sidosryhmien toimintaa. Hanketyön tehtävänä on rakentaa Opiskelijan Etelä-Savo–konseptille toi-

mintaedellytykset palveluportaalin perustamiseksi. Toisessa vaiheessa perustetaan aatteellinen yhdistys hankkeen toimesta, jonka tarkoituksena on toteuttaa ja kehittää ylläpitäjänä opiskelijajärjestöjen yhteistä palvelutoimintaa Etelä-Savossa.

Hanketyö on järkevintä käynnistää osana nykyistä opiskelijajärjestöjen toimintaa siten, että hankkeen työpanos annettaisiin yhden opiskelijajärjestön vastuulle. Parhaiten nykyisistä opiskelijajärjestöistä pystyisi hanketyön etenemiseen vastaamaan Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta MAMOK. Hanketyön tehtävänä tulee ensisijaisesti olla aatteellisen yhdistyksen perustaminen: tehtävä tukee palvelutoiminnan yhtenäistämistä ja palvelutoiminnan luontevaa etenemistä palveluportaali-malliin. Hanketyö tulee aloittaa mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuoden 2012 alussa. Hankkeen eteneminen tulisi aikatauluttaa yhdistyksen perustamisen kannalta järkevästi. Uuden yhdistyksen perustaminen vaatii käytännössä opiskelijajärjestöiltä sääntömääräisen kokouksen päätöksen yhdistyksen perustajajäseneksi liittymisestä ja täten perustaminen voidaan toteuttaa aikaisintaan sääntömääräisten kevätkokousten jälkeen toukokuussa. Tällöin yhdistyksen perustamiskokous voidaan pitää aikaisintaan toukokuussa 2012 ja tästä eteenpäin yhdistykselle voidaan alistaa palveluportaalin ylläpito. Kun yhdistys on perustettu ja palveluportaali alistettu yhdistyksen alaisuuteen voidaan hanketyö saattaa päätökseen.

Osana yhdistyksen perustamisprosessia on syytä kirjata yhdistyslain ja yhdistyksen varsinaisen toiminnan mukaiset asiakirjat. Nämä on syytä laatia hanketyön osana siten, että yhdistyksen perustajajäseniksi suunnitellut opiskelijajärjestöt voivat nimetä edustajansa suunnittelutyöhön mukaan. Lisäksi asiakirjojen suunnittelussa on syytä hyödyntää tämän opinnäytetyön johtopäätöksiä. Asiakirjoista on syytä laatia vähintään seuraavat:

- perustamiskokouksen pöytäkirja
- yhdistyksen säännöt ja organisaatiomallin mukaiset ohjesäännöt
- ensimmäisen toimikauden toimintasuunnitelma ja talousarvio
- palvelutoiminnan sisältö
- organisaatiomalli.

Perustamiskokouksen pöytäkirja ei yhdistyslain mukaisesti ole välttämätön osa yhdistyksen perustamista, kuten teoriaosassa käsittelin. Näen sen kuitenkin tämän tason yhdistyksellä erittäin tärkeänä asiakirjana, koska perustamiskokouksen pöytäkirja toi-

mii yhdistyksen perustavana asiakirjana tulevaisuutta ajatellen ja samalla perustamis-sopimuksena perustajajäsenten kesken. Muut asiakirjat koskevat pääasiassa yhdistyksen rekisteröintiä sekä ensimmäisen toimikauden asiakirjoja, jotka on syytä toiminnan ja jatkuvuuden kannalta laatia osana perustamisprosessia.

6.2 Ylläpitäjämalli

Konseptin ylläpito on luontevinta toteuttaa aatteellisen yhdistyksen kautta. Olen tarkastellut opinnäytetyöni teoriaosassa yhdistystoimintaa aatteellisen ja taloudellisen yhdistyksen kautta, mutta olen jättänyt kolmannen vaihtoehdon eli yritystoiminnan kokonaan tarkastelun ulkopuolelle. En usko, että toimintaa kannattaa toteuttaa yritystoiminnan kautta, vaan pohjautua yhdistystoimintaan: opiskelijajärjestöjen toiminta perustuu aatteellisen yhdistyksen perustalle ja tästä syystä yhteinen palvelutoimintakin on luontevaa ja helpointa pohjustaa yhdistystoiminnalla. Aatteellisen yhdistyksen perustaminen toimii samalla järjestöt yhdistävänä tekijänä eikä tarvitse miettiä, kuinka talous- ja omistusasiat saadaan onnistuneesti eteenpäin luottamushenkilöiden vaihtuessa järjestötoiminnassa lähes vuosittain.

Yhdistyksen perustajajäseniksi on suositeltavaa ottaa laaja joukko nykyisiä opiskelijajärjestöjä. Etelä-Savo on opiskelijatoiminnan osalta kuitenkin pieni alue ja siksi toimintaa ei kannata rajata liian suppeaksi: rajausta ei kannata tehdä vain korkea-asteen opiskelijoiden palvelutoiminnaksi vaan järkevintä on ottaa mukaan myös toisen asteen järjestöt. Mielestäni paras vaihtoehto on kutsua perustajajäseniksi vähintään korkea-asteen opiskelijajärjestöt kuitenkin siten, että toisen asteen opiskelijajärjestöjä ei rajata perustajajäsenten ulkopuolelle. Varsinaiset jäsenet on syytä rajata yhteisöjäseniin, jotta toiminta keskittyy nimenomaan järjestöjen palvelutoiminnan yhtenäistämiseen eikä yksittäisten henkilöjäsenten edunvalvontaan. Näin yhdistys pystyy kattamaan jäsenyyden osalta perustettavan yhdistyksen varsinaisen toiminnan ja tarkoituksen. Lisäksi henkilöjäsenten ottaminen varsinaisiksi jäseniksi loisi yhdistyksestä epäsymmetrisen jäsenten vastuiden ja velvoitteiden osalta. Henkilöjäsenille olisi melko vaikeaa myöntää yhtäläiset oikeudet ja velvoitteet verrattuna yhteisöjäseniin johtuen perustettavan yhdistyksen luonteesta.

Varsinaisten jäsenten lisäksi yhdistykselle on toiminnan kannalta myönteistä hyväksyä kannattajajäseniä. Toiminnan kannalta on järkevintä laatia kannattajajäsenten osalta

markkinointistrategia, jonka avulla laaditaan lista toiminnan kannalta merkittävistä sidosryhmistä sekä avataan yhdistyksen toimintaa ja hyötyjä näille sidosryhmille. Kannattajajäsenten toimintaa on järkevintä säädellä markkinointistrategian lisäksi yhdistyksen säännöissä, jossa on hyvä rajata vastuut ja velvoitteet vähintään kannatusjäsenmaksuun ja yhdistyksen toiminnan tarkasteluun sidosryhmätyön osalta.

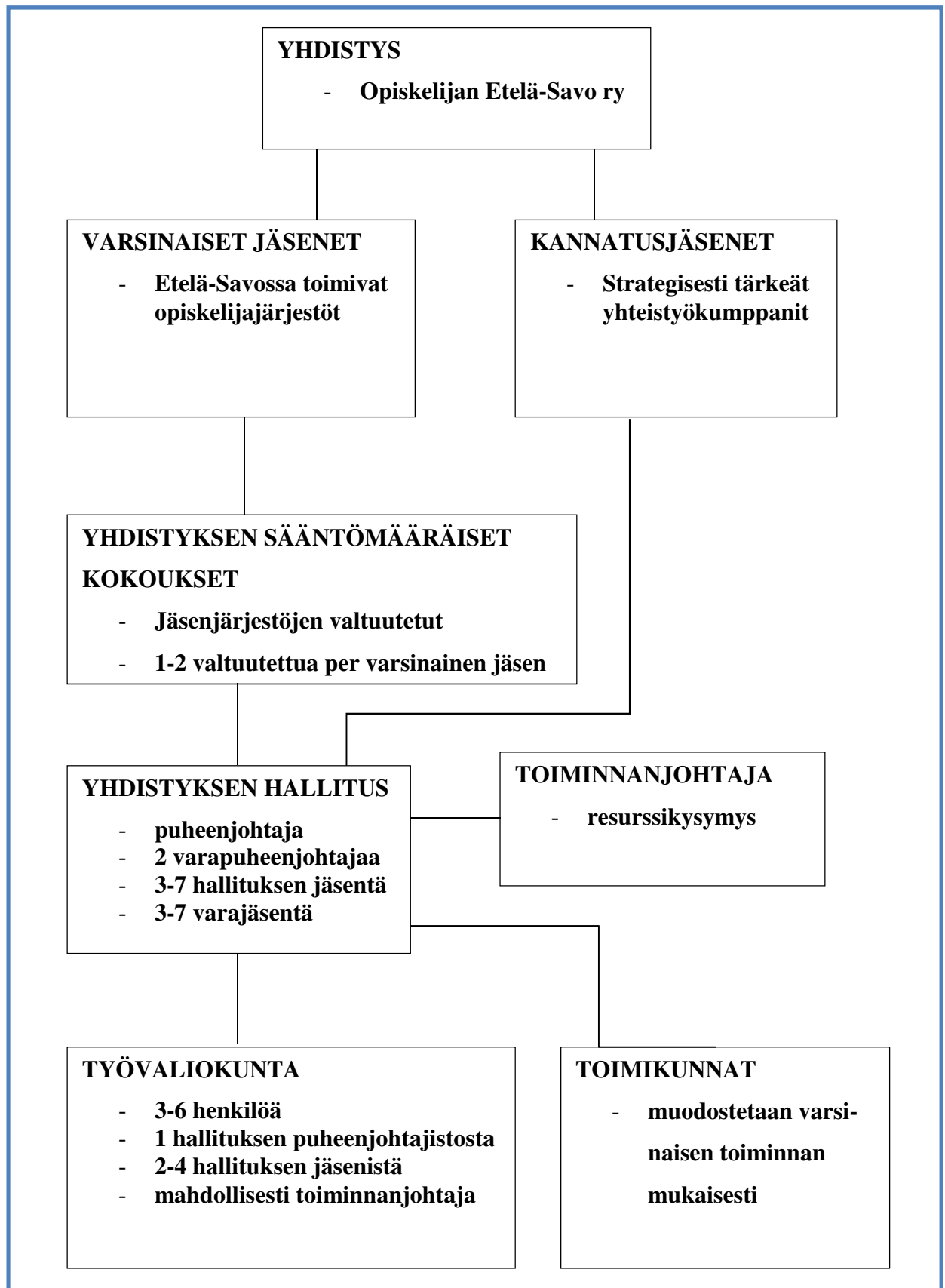
Kannattajajäsenille ei ole suotavaa antaa äänioikeutta yhdistyksen varsinaiseen toimintaan, jotta kukaan ei pysty ostamalla hankkimaan päätösvaltaa. Kannattajajäsenten panos on kuitenkin hyvä ottaa mukaan toiminnan suunnitteluun ja yhdistyksen strategian luomiseen esimerkiksi osana hallitustyöskentelyä, jossa liike- ja yhteiskuntaelämän tärkeillä paikoilla istuvia henkilöitä on syytä hyödyntää. Yhdistyksen varsinaisista jäsenistä ja kannattajajäsenistä olen laatinut suuntaa antavan taulukon (TAULUKKO 3.)

TAULUKKO 3. Ehdotus varsinaisista ja kannattajajäsenistä yhdistykselle

VARSINAISET JÄSENET	KANNATTAJAJÄSENET
Opiskelijakunta MAMOK Lakisääteinen opiskelijakunta	Etelä-Savon maakuntaliitto
MIO ry Insinööriopiskelijat	Mikkelin ammattikorkeakoulu
MTO ry Tradenomiopiskelijat	Etelä-Savon ammattiopisto
MARA ry Restonomiopiskelijat	Mikkelin yliopistokeskus
Probba ry Kauppatieteen opiskelijat / Mikkelin yliopistokeskus	Etelä-Savon yrittäjät ry
Sisiksen opiskelijayhdistys ry Lakisääteisen opiskelijakunnan (O'Diako) alayhdistys	Mikkelin kaupunki
Kotex ry Itä-Suomen Savonlinnan yksikön opiskelijayhdistys	Savonlinnan kaupunki
Sohva ry Savonlinnan ammattikorkeakouluopiskelijat	1-5 tärkeää yrityskumppania
Nila ry Nikkarilan metsäopiskelijat	

KuTuKanNu ry Kulttuurituotanto sekä Kansalaistoiminta ja Nuorisotyö	
SNOOPY ry Paukkulan opiskelijayhdistys	
Lakisääteiset lukioden oppilaskunnat - noin 15 kappaletta	
Oppilaskunta Etelä-Savon ammattiopisto (ESEDU)	
Otavan opiston oppilaskunta	
Oppilaskunta Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto (SAMIEDU)	
Misteli ry sosiaali- ja terveysalan opiskelijat	

Yhdistyksen organisaatio on syytä rakentaa vähintään kolmiportaiseksi. Tällöin päättä- ja toimeenpanovalta saadaan riittävälle tasolle toiminnan kokoon nähden ja vastuut sekä velvoitteet kohdentuvat riittävän laajalle pohjalle. Toimijoiden löytäminen jokaiselle portaalle tulee olemaan haastavaa, mutta tästä päävastuu on syytä olla jokaisella yhteisöjäsenellä omien luottamushenkilöiden löytämiseksi.

KUVA 4. Organisaatiomalli Opiskelijan Etelä-Savolle

Ylin päätäntävalta yhdistyksellä on järkevintä keskittää sääntömääräiselle kokoukselle. Yhdistyksen kokouksia voidaan sääntöihin kirjata yksi tai kaksi sen mukaan, mil-

loin ylimpiä päätöksiä yhdistyksessä tulisi tehdä. Mielestäni kaksi yhdistyksen varsinaista kokousta antaa paremman pohjan päätöksenteon selkeämmälle jäsentymiselle vuodessa, jolloin kevätkokouksen tehtävänä on toiminnan ja vastuiden tarkastelu sekä syyskokouksen tehtävänä suunnitella tulevaa toimintaa ja valita luottamushenkilöt seuraavalle vuodelle. Tällöin voidaan suunnitella ja tarkastella toimintaa puolivuositain ja saadaan selkeä rytmi päätöksenteon pohjalle.

Yhdistyksen kokouksissa äänioikeutettuina kokousedustajina toimivat yhdistyksen varsinaiset jäsenet. Tässä on huomioitava se, että varsinaisten jäsenten ollessa yhteisöjäseniä tulee kokoukseen valita yhteisön valtuuttamat kokousedustajat. Yhdistyksen varsinaisiksi jäseniksi suositeltujen yhteisöjen (taulukko 3.) kokoluokka eroaa kuitenkin toisistaan hyvin merkittävästi ja tämä tulee ottaa huomioon kirjattaessa äänimäärin jakautumista jäsenjärjestöjen kesken. Varsinaisen kokouksen äänimäärän on syytä pohjautua ensisijaisesti jäsenjärjestön jäsenmäärään siten, että päätäntävalta ei keskity liiaksi vain yhdelle järjestölle tai yhdessä oppilaitoksessa toimiville järjestöille. Yhdistyksen kokouksen päätäntävalta on syytä keskittää päätöksenteon ja suurten linjaky symysten ympärille:

- Toimintasuunnitelman ja talousarvion vahvistaminen syksyllä.
- Hallituksen ja hallituksen alaisen toiminnanjohtajan valinta ja näiden toiminnan valvonta syksyllä.
- Pitkän aikavälin suuntaviivoista päättäminen keväällä.
- Tili- ja vastuuvélvoitteista vapauttaminen keväällä.

Organisaation toiselle portaalle on syytä sijoittaa hallitus ja mahdollinen hallituksen alainen toiminnanjohtaja. Hallituksen valinta ja mahdollisen toiminnanjohtajan valinta olisi alistettuna yhdistyksen kokoukselle. Hallituksen kokoonpano on hyvä asettaa riittävän suureksi, jotta jokaiselta koulutustasolta voidaan valita edustaja. Hallituksen kokoonpanoksi ehdotan:

- puheenjohtaja
- kaksi varapuheenjohtajaa
- kolmesta seitsemään hallituksen jäsentä
- kolmesta seitsemään hallituksen varajäsentä.

Näin hallituksen koko muodostuu optimaaliseksi toiminnan laajuuden, päätöksenteon ja toimeenpanovallan osalta. Lisäksi hallituksen jäsenille on syytä valita varajäsenet,

jotta päätöksenteossa on mahdollista ennakoida yllättäviä poissaoloja. Hallituksen jäsenet ja varajäsenet tulee valita jäsenjärjestöjen esityksestä ja mahdollisuuksien mukaan kannatusjäsenien keskuudesta on syytä valita 1-2 hallituksen jäsentä tuomaan lisäarvoa yhdistyksen toimintaan.

Mikäli toiminnan resurssit ovat riittävät, voidaan hallituksen alaisuuteen palkata osatai kokoaikainen toiminnanjohtaja, jonka tehtävänä on toteuttaa hallituksen alaisena toimihenkilönä yhdistyksen toimintaa ja valittuja suuntaviivoja. Hallituksen toimivalta on syytä rajata päätäntä- ja toimeenpanovaltaan kuten yhdistyksen kokouksissa on linjattu sekä mitä yhdistyksen säännöt ja yhdistyslaki velvoittavat. Toiminnanjohtajan tehtäväkuvasta olen kirjannut tarkemmin omana kohtanaan.

Organisaation kolmas porras muodostuu työvaliokunnasta. Suosittelen työvaliokunnan kokoamista hallituksen sisältä siten, että vähintään yksi henkilö tulee hallituksen puheenjohtajistosta. Lisäksi työvaliokuntaan on syytä nimetä kahdesta neljään hallituksen jäsentä sekä mahdollinen toiminnanjohtaja. Työvaliokunnan tehtävä muodostuu tekevästä osasta, jolloin jäsenet ovat velvoitettuja antamaan erikseen sovittavan työpanoksen yhdistyksen varsinaiseen toimintaan. Työvaliokunnan jäsenten vastuusektorit on syytä päättää hallituksessa siten, että sektorit kulkevat rinnakkain perustettavien toimikuntien tehtävien mukaisesti.

Yhdistyksellä on järkevää olla varsinaisen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen käytettäviä toimikuntia. Näiden toimikuntien tehtävät määräytyisivät palvelutoiminnan mukaisesti. Toiminnan alkuvaiheessa toimikuntia on syytä perustaa vähintään opiskelija-alennusten, tapahtumatuotannon, yritysysteistyön sekä järjestötoiminnan ympärille. Näiden toimikuntien tehtävänä olisi suunnitella, toteuttaa ja kehittää oman sektorinsa toimintaa työvaliokunnan alaisuudessa.

Toiminnanjohtajan palkkaaminen tietää erittäin suurta resursointia ylläpitäjältä. On kuitenkin syytä tiedostaa, mikä on järkevä toiminnanjohtajan tehtävän sisältö, mikäli ylläpitäjällä on resurssien puolesta mahdollista panostaa tehtävän osa- tai kokoaikaiseen täyttämiseen. Toiminnanjohtaja tehtävänimikkeenä vastaa osakeyhtiölain mukaista toimitusjohtajaa, mutta tehtävään sovelletaan yhdistyslain periaatteita. Toiminnanjohtajan tehtävä on helppoa ja yksinkertaista rakentaa työnantajan edustajaksi toiminnan koordinoinnissa. Tehtävä käsittää toiminnan suunnittelun ja toteutuksen pal-

velutoiminnan tuottajan ominaisuudessa. Lisäksi toiminnanjohtajan tehtävään on erittäin hyvä kirjata yhdistyksen esittelevän sihteerin tehtävät, jolloin yhdistyksen, hallituksen ja työvaliokunnan kokouksissa toiminnanjohtajan tärkein tehtävä on valmistella ja esitellä päätösesitykset.

6.3 Palvelutoiminnan rakenne

Johtopäätöksenä haastatteluista ja olemassa olevien portaalien vertailusta selvisi, että palvelutoiminnan rakenteen on syytä olla nousujohteisesti rakennettu. Alkuvaiheessa palvelutoiminta on helppo rakentaa mukaan otettavien toimintojen ympärille, mitä voidaan tulevaisuudessa laajentaa seinien muodossa, jolloin saadaan palvelutoiminta nostettua uudelle tasolle. Mallina alkuvaiheen palvelutoiminnalle toimii olemassa olevien palveluportaalien konsepti, joka saadaan mukautettua Etelä-Savon toimintaympäristöön hyvin yksinkertaisesti. Hyvänä palvelutoiminnan aloituksena toimii kolme pääteemaa:

- Opiskelija-alennusten ja -etujen neuvottelutoiminta
- Harraste- ja tapahtumatoiminnan organisointi
- Informaation välittäjä.

Opiskelija-alennusten ja -etujen neuvottelutoiminta

Opiskelija-alennuksien kautta on helpoin ja järkevin tapa aloittaa keskitetty palvelutoiminnan konsepti. Hyviä käytänteitä tästä on saatu muista opiskelijaportaaleista, josta hyvänä esimerkkinä Opiskelijan Tampereen malli (Opiskelijan Tampere-portaali 2011), jossa valtakunnallisilla korkeakouluopiskelijoiden opiskelijakorteilla myönnettävät opiskelija-alennukset on toteutettu portaalin avulla. Mallissa Opiskelijan Tampere ry veloittaa viidenkymmenen euron maksun alennusten myöntämisestä, jota vastaan alennuksen myöntävä organisaatio saa näkyvyyttä portaalissa. Maksun tarkoituksena on toimia ylläpitäjän yhtenä varainhankinnan keinona sekä rahoittaa opiskelija-alennuksien markkinoinnista syntyviä kustannuksia.

Opiskelija-alennusten neuvottelussa yhteistä toimintamallia voidaan hyödyntää muun muassa neuvottelemalla suuremmalle opiskelijamäärälle alennuksia sekä ottamalla neuvottelutoimintaan mukaan ala- tai koulutustasokohtaiset alennukset. Tällöin voidaan kohdentaa opiskelija-alennukset niitä tarvitseville opiskelijaryhmille tai neuvo-

tella suuremmalle asiakaspotentiaalille, jolloin myös alennuksen myöntävä yritys hyötyy entistä laajemmin tarjotusta näkyvyydestä.

Opiskelija-alennuksien osalta toimintamallissa on järkevää ottaa käyttöön myös uusia toimenpiteitä, joita tähän saakka ei ole hyödynnetty. Opiskelija-alennuksen myöntäminen toimisi portaalin kärkituotteena yrityksille: maksua vastaan yritys saisi alennettua palvelun ja nimensä portaalin kautta markkinoitua opiskelijoille sekä yritykselleen lisää tunnettavuutta. Maksun suuruus kannattaa miettiä tarkasti, jotta se ei aja alennusten parista yrityksiä pois, mutta se kattaisi kuitenkin näkyvyydestä aiheutuvia kuluja. Samalla alennuksien myöntämisestä maksettavaa rahasummaa vastaan alennuksen myöntävä yritys saisi entistä selkeämpää näkyvyyttä, jota tulisi säännöllisesti tarkastella yhteistyössä yritysten ja alennuksia käyttävien opiskelijoiden kanssa. Näkyvyyttä voidaan tehostaa alusta lähtien esimerkiksi virallisella Opiskelijan Etu-tarralla, etujen aktiivisella kohdentamisella sivustolla ja erilaisten kampanjoiden toimesta.

Harraste- ja tapahtumatoiminnan koordinointi

Opiskelijan Etelä-Savon tulisi ottaa vahva rooli opiskelijoille suunnatun tapahtuma- ja harrastetoiminnan koordinoinnissa. Tällä saadaan edistettyä opiskelijoiden viihtyvyyttä, useampia käyttäjiä tapahtumiin ja harrastusmahdollisuuksiin sekä kohdennettua toimintaa kaikkien opiskelijoiden ulottuville. Harrastetoiminnan osalta portaalin ei kannata aloittaa alusta vaan olla vahva yhteistyökumppani jo olemassa olevien harrastemahdollisuuksien koordinoinnissa ja osallistua harrastuksien saavutettavuuteen. Tapahtumat puolestaan voidaan ohjata portaalin tuotettavaksi, jotta nykyisten tapahtumien koordinointiin tulee jatkuvuutta. Konkreettisena ohjauksena ja koordinoinnin jatkuvuuden turvaamisena näen uudelleen käynnistetyn huvitoimikunnan siirtämisen osaksi palveluportaalia nykyisten Mikkelin ammattikorkeakoululla toimivien opiskelijajärjestöjen alta. Tällöin saadaan tapahtumatuotantoon entistä paremmat työkalut kuten selkeästi yhden tekijän mallin, jonka toiminnassa voivat opiskelijajärjestöjen toimijat olla vahvasti mukana. Samalla nykyinen huvitoimikunta saisi entistä paremman mahdollisuuden toimia itsenäisemmin eikä jokaiseen tapahtumaan tarvitse hankkia rahoitusta ja vastuunalaista toimijaa nykyisen mallin mukaisesti eri opiskelijajärjestöjen joukosta.

Informaation välittäjä

Portaali toimii erittäin hyvin tiedon välittäjä ja markkinointikanava. Tästä syystä on ensiarvoisen tärkeää tehdä portaalista yksi halutuimmista opiskelijoille ja alueen nuorille näkyvistä tiedon välittäjistä. Vertailtaessa benchmarkingin avulla nykyisiä portaalreja käy parhaiten esille se, että ne toimivat vain osittaisena tiedon jakelijana, vaikka niiden potentiaali on opiskelijoita koskettavan markkinoinnin osalta suuri. Myös nuoriso on hyvä ohjata portaalin pariin, jolloin yhteistyökumppanit, alueen oppilaitokset sekä muut tärkeät sidosryhmät saavat mahdollisuuden markkinoida toimintaansa myös tuleville opiskelijoille. Informaation sisältö on kuitenkin syytä rajata siten, että portaal ei paisu liian laajaksi ja epäselväksi, jolloin tärkeä tieto jää herkästi välittymättä kohderyhmälleen. Portaalin avulla on syytä välittää seuraavien osa-alueiden informaatiota:

1. Tapahtumat ja harrastemahdollisuudet
2. Opiskelija-alennukset ja muu yritys yhteistyö
3. Alueen, kaupunkien ja oppilaitosten tietopaketit
4. Yhteistyökumppaneiden mainonta.

6.4 Palvelutoiminnan koordinointi

Opiskelijan Etelä-Savon toiminnan koordinointi on suunniteltava huolella ja siitä kannattaakin kirjata selkeä ohjeistus ennen yhdistyksen perustamista. Toiminnan ohjaus kannattaa järjestää jäsenjärjestöjen toimesta mutta siten, että palvelutoiminnan koordinointi tapahtuu yhdistyksen toimesta. Jäsenjärjestöillä on pidettävä ohjausvastuuta siitä, mihin suuntaan yhdistyksen ja palveluportaalin toimintaa viedään.

Kuten haastatteluissakin kävi ilmi, koordinointiin tulee panostaa mahdollisimman paljon. Mikäli resurssit muun muassa talouden osalta antaa myöten, on koordinointiin syytä panostaa rahallisesti: toiminnanjohtajan palkkaaminen ja mahdollisesti muiden henkilöiden osa-aikaisen työpanoksen mahdollistaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä toimenpiteitä toiminnan kehittämisen ja eteenpäin viemisen kannalta. Se ei kuitenkaan saa olla itseisarvo, että rahallisen panostuksen löytyessä palkataan mahdollisimman paljon työpanoksen omaavia henkilöitä tekemään palveluportaalin toimintaa ja tulevaisuutta.

Koordinoinnin tulee kulkea rinnakkain yhdistyksen organisaatiomallin kanssa. Käsittelin kuvassa 4 (Kuva 4.) yhdistyksen organisaatiomallia, joka rakentuu kolmiportaiselle mallille. Tässä mallissa jokaisella portaalla on oma tehtävänsä ja tehtävän sisältämä koordinoituvastuu eri toimintavaiheissa. Toiminnan koordinointi on syytä avata organisaatiomallin mukaisesti portaittain. Tällöin organisaatiomallia voidaan tarkastella alhaalta ylöspäin, jolloin alimman tason toimielimille jaettavat koordinoituvastuut määrittelevät ylemmän tason koordinoinnin tehtävät. Tämä tarkoittaa sitä, että alemmilla tasoilla koordinoituvastuu keskittyy oman organisaatiotason toiminnan tekemiseen kun taas ylemmällä portaalla koordinointi keskittyy ohjaus- ja valvontatyöhön toiminnan tekemistä enemmän. Näin saadaan koordinointiin selkeät raamit ja tehtävät.

Organisaatiomallin alimmalla portaalla olevan työvaliokunnan roolina tulee olla palvelutoiminnan tekeminen yhdessä toiminnanjohtajan kanssa. Tämä on järkevintä koordinoita siten, että jokaisella työvaliokunnan jäsenellä on varsinaisen toiminnan mukainen vastuualue. Lisäksi työvaliokunnan ja toiminnanjohtajan tehtävänä tulisi olla koko palvelutoiminnan tekeminen ja kehittäminen. Näin yksittäisen vastuualueen koordinointi valtuutetaan yhdelle henkilölle. Tämän lisäksi työvaliokunta ja toiminnanjohtaja vastaavat yhdessä siitä, että jokainen vastuusektori tulee suuntaviivojen mukaisesti toteutettua.

Organisaatiomallin toisella portaalla olevan hallituksen roolina tulee olla työvaliokunnan ja toiminnanjohtajan valvonta sekä varsinaisen toiminnan suunnittelu ja kehittäminen. Tällöin hallituksen tärkeimpinä tehtävinä ovat toiminnanjohtajan ja työvaliokunnan valinta, palvelutoiminnan lyhyen tähtäimen kehittäminen sekä pitkän tähtäimen suunnittelu. Näiden lisäksi hallitukselle on syytä valtuuttaa varsinaisen toiminnan tueksi asetettavien toimikuntien muodostaminen. Näiden rooli olisi valmistella työvaliokunnalle ja hallitukselle lyhyen ja pitkän tähtäimen suuntaviivoja oman sektorinsa mukaisesti.

Ylimmällä portaalla organisaatiomallissa olevan yhdistyksen varsinaisen kokouksen ja kokousedustajien rooli muodostuu toiminnan keskeisten päätösten teosta ja strategisten linjausten hyväksymisestä. Tämä käsittäisi yhdistystoiminnan kannalta tärkeimmät päätökset:

- Edellisen vuoden toiminnan vahvistamisen ja vastuuvapauden myöntämisen vastuuhenkilöille.
- Seuraavan vuoden toiminnan suuntaviivoista päättämisen ja hallituksen valinnan.
- Pitkän tähtäimen suuntaviivoista päättämisen ja strategiatyön tulosten vahvistamisen.
- Palvelutoiminnan pitkän aikavälin suunnitelmien vahvistaminen
- hallituksen toiminnan tarkastelu ja valvonta..

6.5 Palvelutoiminnan tulevaisuus

Edellä lueteltujen palvelutoiminnan osien lisäksi on syytä tarkastella ennen perustamisvaihetta, mitä palvelutoimintaa Opiskelijan Etelä-Savoon on järkevää tulevaisuudessa ottaa. Palvelutoiminnan tason määrittelyyn on vaikuttanut jo olemassa olevien portaalien palvelutoiminnan taso sekä haastattelujen myötä syntynyt käsitys siitä, mitä portaalin tulisi sisältää Etelä-Savossa. Palvelutoiminnan mitoitus on kuitenkin järkevää pohtia myös sitä mukaa, kun toimintaa viedään eteenpäin eikä ottaa toimintoja lisää vain sen takia, että niitä on tämän työn pohjaksi kartoitettu. Toiminnan laajentuminen ja toimintaympäristön muuttuminen tulevaisuudessa voi asettaa ennakkoon kartoitetut vaihtoehdot mahdottomiksi toteuttaa. Tätä varten on syytä asettaa mahdollisimman pian yhdistyksen perustamisen jälkeen hallituksen alainen toimikunta, jonka tehtävänä on tarkastella palvelutoiminnan tasoa ja sen onnistumista tulevaisuudessa. Toimikuntaan on syytä kutsua opiskelijajärjestöjen edustajien lisäksi strategisten sidosryhmien edustajia mukaan, jotta palvelutoimintaa voidaan tarkastella myös organisaation ulkopuolelta.

Opiskelijan Etelä-Savon palvelutoiminta on syytä rakentaa tulevaisuudessa viiden pääryhmän alle:

1. Sidosryhmätoiminta, joka käsittää opiskelija-alennukset, yritysyhteistyön ja palvelutoiminnan kannalta tärkeän sidosryhmiin vaikuttamisen.

2. Tapahtumatoiminta, joka käsittää harrastus- ja tapahtumatoiminnan koordinoinnin tuotannosta markkinointiin.
3. Asumisen ratkaisut, joka käsittää toteutuskelpoisen asuntojen välityspalvelun opiskelijoille sekä hätämajoituksen ratkaisut lukuvuoden alkuun.
4. Työpaikat, joka käsittää harjoittelu- ja opinnäytetyöpaikkojen välityspalvelun sekä opiskelijoiden työllistymiseen liittyvät toimenpiteet.
5. Opiskelijatalo, joka käsittää Mikkelin ammattikorkeakoulun L-rakennuksen tai muun vastaavan rakennuksen tai rakennuksien ylläpidon ja koordinoinnin.

Palvelutoiminnan nostamiseksi yllämainitulle tasolle tarkoittaa myös resurssien nostamisen uudelle tasolle. Mikäli toiminta halutaan nostaa opiskelija-alennuksista ja nykyisestä palvelutoiminnasta selkeästi uudelle tasolle tulee portaalin toimintaan osoittaa riittävät resurssit niin työpanoksen, toimintamahdollisuuksien kuin rahallisen panoksen osalta. Tätä varten on syytä pohtia tarkasti, miten toimintaa lähdetään viemään eteenpäin ja mitkä strategisesti tärkeät sidosryhmät on syytä ottaa jo perustamisvaiheessa keskusteluun mukaan. Ensisijaiset resurssikysymykset ovat työmäärän lisääntyminen ja mistä varat toiminnan pyörittämiseen löytyvät. Tätä tukeakseen yhdistyksen on syytä teettää palvelutoiminnastaan kattava liiketoimintasuunnitelma resurssien mitoittamiseksi.

Työmäärän lisääntymisen vuoksi on syytä pohtia yhden tai useamman henkilön palkkaamista, joiden ensisijainen tehtävä on vastata toiminnan ylläpidosta ja toteuttaa päätettyjä suuntaviivoja. Yhden henkilön palkkaaminen tarkoittaa toiminnanjohtajan tai muun henkilön palkkaamista, joka toimisi yhdistyksen perustamisessa moottorina sekä toimisi perustettavan yhdistyksen hallituksen alaisena toimihenkilönä. Mikäli toimintaa voidaan resurssien kasvaessa toteuttaa laajemman työpanoksen muodossa, tulee ensisijaisesti resurssit kohdentaa useamman henkilön osa-aikaiseen palkkaamiseen kuin yhden henkilön kokoaikaiseen palkkaamiseen. Tällöin osa-aikaiset työntekijät antaisivat oman sektorikohtaisen toiminnan kautta panoksensa työvaliokuntaan sekä oman toimikunnan johtamiseen. Tämä tuo selkeän kuvan siitä, että mikään yksittäinen palvelutoiminta ei nouse ylitse muiden vaan toimintaa voidaan harjoittaa opiskelijoita parhaiten palvelevalla konseptilla ja mahdollisimman laajalla palvelutoiminnalla. Yhden henkilön palkkaamisen uhkakuvana näen toimintamahdollisuuksien liiallisen supistumisen.

Haastattelujen ja olemassa olevien portaalien vertailun kautta hahmottui tärkeimpien sidosryhmien lista, joiden avulla Opiskelijan Etelä-Savo voidaan viedä halutulle tasolle. Tärkeimpänä sidosryhmänä olemassa olevien tietojen perusteella nousee Etelä-Savon maakuntaliitto ja sitä kautta alueen kunnat. Maakuntaliitto on syytä kutsua ensimmäisten joukossa keskusteluun mukaan, kun lähdetään perustamaan maakunnan nimeä käyttävää palveluportaalia. Maakuntaliiton lisäksi ensimmäisten joukossa tulee olla myös alueen oppilaitokset, joiden opiskelijoita palvelutoiminta koskettaa. Oppilaitosten kanssa yhteistyössä voidaan kehittää palvelutoimintaa ja mahdollisesti saada tiettyihin osa-alueisiin resursointia kuten markkinointiin ja eri osa-alueiden suunnitteluun ja koordinointiin.

Sidosryhmien kanssa on kuitenkin syytä keskustella yhteistyön mallista pitkän aikavälin tähtäimellä ennen toiminnan aloittamista. Ei ole itseisarvoa nostaa Opiskelijan Etelä-Savon toimintaa vain sidosryhmien avulla vaan palveluportaalilla on syytä tuottaa myös lisäarvoa sidosryhmille: tärkeimpinä arvon lisäämisessä toimivat portaalilla markkinointikanavat, yhteistyökumppanuudet palvelutoiminnan piirissä sekä sidosryhmien profiilin kasvattaminen opiskelijoiden ja nuorten silmissä. Palveluportaalilla avulla saadaan mahdollisuus tavoittaa yhden kanavan kautta kaikki ylläpitäjään sidoksissa olevat opiskelijat, joita voi parhaimmillaan olla noin 15 000. Potentiaalia yhteistoiminnan kautta syntyvän lisäarvon kasvattamiseen löytyy tätä kautta erittäin paljon.

7 PÄÄTÄNTÖ

Jokaisella yhdistyksellä on historiansa, nykyisyytensä ja tulevaisuutensa, mutta koskaan ei kukaan keksi sellaista, mitä ei olisi osittain tai kokonaan jo keksitty. Siksi onkin ensiarvoisen tärkeää kirjata asiat muistiin siten, että historiaa ja nykyisyyttä voidaan hyödyntää tulevaisuuden suunnittelussa. Koskaan ei ole hyväksi, että pyörä keksitään alusta lähtien uudestaan, mutta koskaan ei ole myös hyväksi ajatella, että me keksimme tämän eikä varmasti kukaan aiemmin ole tätä tajunnut ajatella. Mikäli Opiskelijan Etelä-Savo ei vuoden 2012 loppuun mennessä ole perustettu, on syytä myöhemmässä vaiheessa päivittää tämän opinnäytetyön tutkimus, mikäli opiskelijajärjestöjen palvelutoiminta halutaan keskittää palveluportaaliksi myöhemmässä vaiheessa.

Opiskelijan Etelä-Savon perustamisessa on syytä edetä siten, että toiminta käynnistään hanketyönä yhdessä mahdollisten yhteistyökumppanien kanssa. Hanketyö tulee käynnistää vielä ennen vuoden 2012 alkua vähintään Mikkelin ammattikorkeakoulun ja opiskelijakunta MAMOKin toimesta. Hankkeen on syytä edetä yhdistyksen perustamiseen saakka. Kun yhdistys on perustettu, voidaan rekrytoida verkkoportaalin tekijä toteuttamaan portaalin tekninen toteutus. Portaalin tekninen toteutus voidaan toteuttaa myös ennen yhdistyksen perustamista, mutta tällöin tulee kirjata portaalista yhteistyösopimus siihen mukaan lähtevien järjestöjen osalta.

Itselleni opinnäytetyön tekeminen antoi hyvän pohjan selvitys- ja strategiatyön tekemiselle. Pohjaltaan tekemäni työ oli selvitystä siitä, miten ja millä konseptilla opiskelijajärjestöjen palvelutoimintaa voidaan toteuttaa Etelä-Savossa tulevina vuosina ja pitäisikö siihen linkittää tärkeitä sidosryhmiä mukaan. Mielestäni työn tekeminen edisti erityisesti laadullisen tutkimuksen tekemiseltä vaadittavia ominaisuuksia, kuten eri tutkimusmenetelmien vertaamista ja laadullisen tutkimuksen periaatteiden tunteamista. Uskon, että työni toimi myös osittain strategian luomisessa opiskelijapalveluiden tulevaisuudelle ja tätä kautta työni laatiminen toimi myös oppimisprosessina yhteisöjen strategiatyön laatimiseksi. Mielestäni olen nyt valmiimpi toteuttamaan työelämässä erilaisia selvitystöitä, jotka linkittyvät organisaatorakenteiden ja tuotteiden toteuttamiseksi.

LÄHTEET

Ajantasainen lainsäädäntö: Lukiolaki 2009. Oikeusministeriö, Edita Publishing Oy.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980629?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Lukiolaki>. Päivitetty 22.12.2009 Luettu 21.10.2011.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Etelä-Savon Maakuntaliitto 2011a. Maakunnan kartta.
<http://www.esavo.fi/kartta>. Päivitetty 25.10.2011. Luettu 22.11.2011.

Etelä-Savon Maakuntaliitto 2011b. Perustietoja maakunnasta.
http://www.esavo.fi/index.php?page_id=25. Päivitetty 25.10.2011. Luettu 8.11.2011.

Halila, Heikki & Tarasti, Lauri (toim.) 2006. Yhdistysoikeus. Jyväskylä: Talentum Media Oy.

Kieseppä I.A., Pihlström Sami ja Raatikainen Panu (toim.) 1996. Tieto, totuus ja todellisuus. Kirjoituksia Ilkka Niiniluodon 50-vuotispäivän kunniaksi. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Koskinen Ilpo, Alasuutari Pertti ja Peltonen Tuomo 2005. Laadulliset menetelmät kauppatieteissä. Tampere: Vastapaino.

Koskinen Jaakko, 2004. Verkkoliiketoiminta. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Mustonen Anu (toim. Haapala Johanna), 2001. Mediapsykologia. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Mustonen Mikko, 2007. Elinkeinoyhtymä yhdistysten liiketoiminnan perustana. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Mäntyneva Mikko, Heinonen Jarmo ja Wrangé Kim 2008. Markkinointitutkimus. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Opiskelijan Kuopio-portaali 2011. Opiskelijan Itä-Suomi ry.
<http://www.opiskelijankuopio.fi/s.php?id=4&nimi=Yhdistys+%2F+Assoc>.
 Ei päivitystietoja. Luettu 9.11.2011.

Opiskelijan Jyväskylä-portaali 2011. Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKO. <http://opiskelijanjyvaskyla.fi/>.
 Ei päivitystietoa. Luettu 9.11.2011.

Opiskelijan Kajaani-portaali 2011. Kajaanin ammattikorkeakoulu.
<http://www.opiskelijankajaani.fi/Suomeksi/Etusivu.iw3>. Ei päivitystietoja. Luettu 9.11.2011

Opiskelijan Lappeenranta-portaali 2011. Lappeenrannan teknillisen yliopiston yliopilaskunta TKY. <http://www.opiskelijanlapeenranta.fi/> Päivitetty 11.9.2011. Luettu 9.11.2011.

Opiskelijan Satakunta–portaali 2011. Satakunnan kansa.
<http://www.satakunnankansa.fi/cs/Satellite/Opiskelu>. Ei päivitystietoja. Luettu 9.11.2011.

Opiskelijan Tampereen kauppapaikka 2011. Opiskelijan Tampere ry, Opiskelijan Tampere–portaali. <http://opiskelijantampere.fi/kauppapaikka>. Ei päivitystietoja. Luettu 10.11.2011.

Opiskelijan Tampere–portaali 2011. Opiskelijan Tampere ry.
<http://www.opiskelijantampere.fi/>. Ei päivitystietoa. Luettu 8.11.2011.

Opiskelijan Turku–portaali 2011. Opiskelijan Turku –hanke, Turun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta TUO. <http://www.opiskelijanturku.fi/index.html>. Ei päivitystietoja. Luettu 9.11.2011.

Opiskelijan Uusimaa–portaali 2011. Opiskelijan Uusimaa ry, Metropolia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA.
<http://opiskelijanuusimaa.fi/etusivu.php>. Ei päivitystietoja. Luettu 10.11.2011.

Opiskelijan Vaasa–portaali 2011.
 Vaasan opiskelijakonsortio. <http://www.opiskelijanvaasa.fi/>. Ei päivitystietoja. Luettu 10.11.2011.

Paasolainen, Seppo 2010. Yhdistyksen hallituksen pelisäännöt: yhteistyösopimuksella tuloksiin. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Wirilander, Hannele 2000. Kauppaopetusta Mikkeliissä 1930–2000. Pieksämäki: Mikkelin Ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusyksikkö ja Mikkelin ammatti-instituutin liiketalouden koulutusala.

Haastattelututkimus toteutetaan harkinnanvaraisena otantana ja syvähaastattelun menetelmällä. Tutkimuksen toteutusajankohta on viikko 42 ja tarvittaessa kyselyä jatketaan viikolle 43. Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa opiskelijatoiminnan suuntaa tuleville vuosille, kuinka Opiskelijan Etelä-Savoa voidaan hyödyntää opiskelijatoiminnassa ja erityisesti palvelutoiminnassa tulevina vuosina sekä miten ja miksi tällainen toimija pitäisi käynnistää Etelä-Savossa.

Haastattelun vastaajajoukko muodostuu Mikkeliissä toimivien opiskelijajärjestöjen puheenjohtajista. Se suunnataan korkeakoulujen opiskelijajärjestöihin ja vähintään haastatellaan opiskelijakunta MAMOKin, Mikkelin Insinööriopiskelijat MIO ry:n, Mikkelin Tradenomiopiskelijat ry:n ja Mikkelin ammattikorkeakoulun ravitsemus- ja talousalan opiskelijat – MARA ry:n puheenjohtajiin. Lisäksi Mikkelin yliopistokeskuksella opiskelevien kauppatieteilijöiden yhdistyksen Probba ry:n puheenjohtaja on tarkoitus haastatella, mikäli hän pystyy osallistumaan. Myös muut syksyn 2011 aikana rekisteröidyt Mikkelin ammattikorkeakoulussa toimivat opiskelijajärjestöt (KuTu-KanNu ry ja Misteli ry) pyritään saamaan haastatteluun mukaan.

Kysymyksiä:

1. Miten Opiskelijan Etelä-Savon koordinointi tulisi toteuttaa?
2. Minkä osapuolten tulisi olla perustamassa Opiskelijan Etelä-Savoa?
3. Minkä osapuolten tulisi koordinoida Opiskelijan Etelä-Savoa?
4. Millaisena toimintana Opiskelijan Etelä-Savo toteutettaisiin?
5. Mitä palvelutoimintaa Opiskelijan Etelä-Savo voisi toteuttaa?
6. Milloin Opiskelijan Etelä-Savo tulisi käynnistää?